

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski pretinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 12 april 1940
God. XI • Broj 15

SITNA POLITIKA U OZBILJNIM VREMENIMA

Izveštaji sa godišnjih skupština naših jedinica i župa, pokazuju najbolje, da se sokolstvo nije dalo zastrašiti od progonstava, u koračanju za svojim ciljevima. Naročito to važi za jedinice i župe sa teritorije Banovine Hrvatske, čiji izveštaji nisu nikada bili tako puni sadržine, a skupštine toliko ispunjene odlučnošću, kao baš ove godine.

Pređ tom činjenicom treba odati PUNO PRIZNANJE BRAĆI, U KRAJEVIMA, GDE JE SOKOLSKI RAD UGROŽEN! Ma da su se mnogi, — koji ne poznaju vitalnu snagu jugoslovenske misli kod tamošnjih boraca, koja ni pred najtežim austrijskim tamnicama nije klounula, — bojali da će pred tolikim šikanama i pred priličnom indiferentnošću sa druge strane, sokolstvo u tim krajevima potpuno malak-sati, ono je pokazalo, i narogšenim protivnicima i malo-dušnim prijateljima, da i preko svih trenutačnih neprilika i ludosti, veruje u pobeđu svoje misli, i da hoće udvostručnom snagom za nju da radi.

To bi, međutim, trebalo da posluži kao LEKCIJA I NAŠIM PROTIVNICIMA, A NAROČITO MERODAVNIM KRUGOVIMA U BANOVINI HRVATSKOJ, — da se sokolstvo u tim krajevima ne da, prosto tako likvidirati, kao što su to neki od njih, simplicitički izjavljivali, pa da je u interesu zakonitosti potrebno, da se — ne toliko stav širokih slojeva, koliko stav zvaničnih krucova, onih iz partije i onih iz uprave banovine, prema sokolstvu, dovede u sklad sa zahtevima slobode, civilizacije, pravnog poretka, te narodnih i državnih interesa.

Sada ie naime jasno, nakon sedam meseci bure, da je ČITAVA KAMPANJA, PROTIV SOKOLSTVA BILA VEŠTAČKI UDEŠENA, možda ne od dva ili tri najviša vodje u HSS, ali gotovo OD SVIH OSTALIH PARTIJSKIH GLAVEŠINA, koji su, sa vrlo malo kulture i pravnog osećanja u srcu, time terali svoj lični i klijkaški inat; te od razornih elemenata sa desna i sa leva, a naročito od frankofurtimaša, kojima je bilo do otimanja tuđe imovine i tuđih položaja, i do rušenja. Tobažnje „narodno ogorčenje“ predstavljalo je golemu laž, jer nam gotovo svi naši izveštaji kažu, da istinski seljaci, pristalice HSS, nisu nigde ustali protiv Sokola, a najmanje vršili napade. Znamo čak slučajeva, gde su ti seljaci uzeli u zaštitu sokole, i gde su upućivali protestne telegrame banu Šubašiću zbog skandaloznog premeštanja i proganjanja odličnih nastavnika ili činovnika, Sokola.

Da je to tačno, pokazuje i činjenica, što već par meseci mnoga naša društva, u krajevima gde im je u početku bio onemogućen rad, slobodno rade i niko iz naroda ih ne dira; sem oružanih bandi „Hrvatske zaštite“, u kojima su naši utocište poslednji razbijaci i tuđinski slugani, a preko kojih operiše još po neki partijski paša.

Što se, međutim, nije ni najmanje ublažilo, već naprotiv iz dana u dan biva sve sistematskije provadjano, to je PLANSKO UNIŠTAVANJE SOKOLSKIH EGZISTENCIJA, OTPUŠTANJEM, PREMEŠTANJEM, ISKLJUČIVANJEM IZ ZAPOSLENJA ITD. Pored tolikih žrtava, koje smo zabeležili u ranijim brojevima, mogu se i u današnjem broju naći čitavi spiskovi imena najsavešnijih činovnika i rodoljuba, na čija mesta se postavljaju partijski bukači, da oštećuju i banovinu Hrvatsku i Jugoslaviju, — ne zato, što te savesne činovnike goni „ogorčeni narod“, već cinička i zatrovana gospoda!

Splitski „Hrvatski glasnik“, koji je poznat kao jedan od predvođnika kampanje protiv jugoslovenstva, otkrio je u jednom od prošlih brojeva svu mizeriju tih tobožnjih „narodnih voda“, žaleći se, da su njihove organizacije u potpunom rasulu, zbog međusobnih kleveta, podmetanja, denunciranja itd. I sad zamislite, kad se tako odnose jedan prema drugome, — kako li tek mora da izgleda sirotna administracija u tim krajevima, i kako li je tek jednim sokolima, — gde želje tih sovjetica i tih „rasova“ predstavljaju vrhovnu zapovjed!

Mirne duše se može kazati, da se četiri petine čitavice politike „izgradivanja banovine Hrvatske“, — „rada za i a-

ГОДИШЊА СКУПШТИНА СОКОЛСКЕ ЖУПЕ БЕОГРАД

Прошле недеље одржана је двадесета годишња скупштина Соколске жупе Београд, у Соколском дому Матице, пред делегатима 160 јединица (друштва и чета), док је на претконференцијима, као и на скупштини, узело учешћа укупно око 400 учесника. Министра војске и морнарице заступао је дивизијски генерал г. Бошко Тоскић, Савез Сокола К. Ј. Др. Михајло Градојевић, Руско сокољство бр. Артамонов, Црвени Крст; пуковник г. П. Жикић, Аероклуб инж. Стојковић, Савез ратних добровољаца И. Милићевић, Југословенско-чешку лигу Др. Чедо Марјановић, друштво Истра-Горица-Ријека Иво Могоровић, Српски аутоклуб А. Анђелковић и др.

Заменик старешине, инж. С. Вучковић, отвара скупштину и предлаже да се Њ. В. Краљу Петру II пошаље следећи поздравни телеграм, што скупштина прихваћа урнебесним овацијама:

„Соколска жупа Београд, са своје главне годишње скупштине упућује прве мисли Вашем Величанству — своме Старешини, са жељом, да нашег Узвишеног Старешину очува Господ у свежем и чилом здрављу, како би својим тежким дужностима што потпуније и боље одговорио, а све на срећу свога јединственог југословенског народа и драге нам Отаџбине Југославије! — Здраво!“

Затим поздравља присутне делегате и чита поздрав старешине Загребачке соколске жупе, бр. Др. Гавранчића, који се захваљује на помоћи указаној прогоњеној браћи из Бановине Хрватске, са стране жупе Београд. Срдачно је поздрављено и читање телеграма Јуначке Вишњичке области из Бугарске. Инж. Вучковић је подуже говорио о раду у минулој години, као и тешкоћама које су задесиле словенске народе, позвавши све, да у започетом раду истрају, јер смо уверени, да је победа наша.

rod“ itd., — са стране тих клика, троши једино у то, да се по милој волји прогоне и понижавају противници, а Sokoli u prvom redu. I može li to da urodi nekim pozitivnim plodom? MOŽE LI TO DA DONESE DOBRA, NE SAMO JUGOSLAVIJI, VEĆ I BANOVINI HRVATSKOJ?.. Pitamo to iskreno i sa najboljim namerama, i g. Maćeka i g. Subašića, a naročito one, koji u današnjim sudbonosnim vremenima, kada se države ruše, kao papirnate kućice, i kad svi razboriti državnici nastoje da okupe sve narodne snage, i da ne izgube ni najneznatnijeg čoveka, — nemaju prećih „državnih“ i „narodnih“ briga, nego li da sadistički pronalaze, ko je od njihovih činovnika Soko i Jugosloven, pa da ga, na način mrzovoljnih usedelica, uštinu ili ugnjave?

Говор бр. Вучковића био је топло поздрављен, после чега су примљени извештаји појединих функционера, отсека и референтата, као и разни предлози, усвојени на претконференцијима, и дата разрешница старом одбору. Прешло се на избор нове управе, коју је предложио бр. Радаковић у име кандидационог одбора, а скупштина једногласно усвојила. За новог старешину изабран је познати соколски радник, бр. Велимир Поповић, заменик старешине инж. Вучковић, др. Р. Пурић, М. Павловић, др. Петар Јовић и Мирко Стојановић; начелник Богдан Максимовић, заменик начелника Франо Жиц, Славко Полшак, В. Ферстер, М. Роксандић, начелница С. Вучковић, заменице начелнице Агата Жиц, Олга Блам, В. Дех; просветар М. Синобад, председник отсека за чете М. Радаковић. У управни одбор бирани су поред осталих, др. М. Градојевић, Андра Петровић, Борђе Војновић, С. Милутиновић, Адолф Штефан, Ј. Костић, Д. Бабић, Б. Вучковић, Д. Година, Б. Арамбацић, П. Илић, М. Јефтимијадес, Милутин Ловрић, М. Бабић, Р. Кољивратић, Т. Матић, Карло Долинај, Нико Калоћера и још око педесетак одборника, заменика и чланова надзорног одбора, суда части и тако даље.

Новоизабрани старешина, Веља Поповић се у наступном говору захвалио на поверењу, и стичући своју радост што се после десет година опет враћа у престоницу да настави соколским радом, кога није никада прекидао. Истакао је важност ове године, уочи Краљевог пунољетства, због чега је соколски рад још значајнији, а дужности функционера пуне одговорности. Весели га, што ће имати за сараднике све опробане соколске раднике и борице. Нарочито срдачно поздравља делегата Савеза Сокола, бр. др. Градојевића, са којим се соколује већ 35 година.

Узео је реч др. Градојевић, који је похвално рад престо-

Бр. В. Поповић, нови старешина жупе Београдничке жупе, те наше велике соколске јединице. Цитира неколико података из извештаја за скупштину, па се задржава на предавањима, којих је одржано 950 пред 50.000 слушалаца, што значи три дневно. Нада се, да ће тај рад бити не само настављен него и проширен.

Претставник Савеза Руског соколства, бр. Артамонов, говорио је о везама словенских народа, изразивши наду, да ће словенство ипак да савлада све запрете и да ће словенска племена моћи у слободи да врше своју узвишену мисију.

Скупштину је закључно инж. Вучковић речима:

„Збијмо наше редове, прикупимо нашу снагу, и истрајно ступајмо само напред у изградњавању југословенства, словенства и човечанства!“ После тога је отпевана свесловенска химна „Ој Словени“ и присутни се разишли поносни, да је соколска мисао тако снажна на територији престоничке жупе. Соколска жупа Београд може бити поносна на свој двадесетгодишњи рад, а нови старешина и остали чланови управе најбоља су гаранција, да ће тај рад бити још успешнији у будућности.

Соколска жупа Београд, број 46 друштва, од којих су 12 у Београду, 2 у Земуну и 1 у Панчеву. Соколске чете којих има 114, налазе се у мањим местима, варошницама и селима.

На територији Београда, Земун и Панчево зачлањено је у Соколску организацију 7624 Сокола и соколице. Од тога броја отпада на чланство, изнад 18 година, 3599; нараштај изнад 14 година, 1524 — и на децу испод 14 година, 2501. Највећи број припадника сокола има соколско друштво Београд III, у Војвођанској улици, и то 980.

Skupština Sokolske župe Bjelovar

Godišnja skupština Sokolske župe Bjelovar održana je 30 i 31. marta. U subotu, 30. marta, održan je sastanak svih delegata, u nedjelju zbor načelnika i prosvetara, a zatim redovna glavna godišnja skupština.

Na sastanku delegata pretresan je rad uprave župe i obavljen izbor uprave za 1940. godinu. Iz tajničkog izvještaja proizlazi da su unutrašnje političke promene izazvale nemile teškoće, na koje je nailazilo i još nailazi sokolstvo ove župe. Ma da je organizacija služila samo Kralju, Jugoslaviji i svojem narodu, nailazila su društva Daruvar, Koprivnica i Virovitica, te četa Kupinovac, na smetnje u radu, a izvestan broj članstva morao se povući iz naših redova, da očuva svoje egzistencije. Koncem 1939 g. brojila je župa 12 društava i 24 čete sa 2.158 pripadnika.

Iz načelnickog izvještaja, koji je pretresan na zboru načelnika u prisuću 27 delegata iz 7 društava i 13 četa, vidljivo je da je 21 član položio ispit za kraće službovanje u kadru, da su okružna takmičenja dece održana u 4 okružja, na kojima su se takmičile 34 vrste sa 272 dece iz 10 jedinica. Na župskim takmičenjima dece natecale su se 5 vrsta sa 40 pojedinaca. Opća župska takmičenja članova-ica i naraštaja održana su u Bjelovaru, sa 26 vrsta i 176 pojedinaca.

U 1939 godini održala su 8 društva i 15 četa javne vežbe, 2 društva akademije i 10 jedinica izlete. Župa je uzela učešća na župskom sletu u Osijeku, na župskom sletu u Zagrebu sa 96 pripadnika, na sletu u Sofiji, sa 41 učesnikom i na sletu sokolstva na Jadrani, sa 50 učesnika. U februaru 1939 održan je 10-dnevni opći župski prednjački tečaj. Tečajevi za ženske kategorije održani su u Koprivnici, Bjelovaru, Virovitici i Daruvaru. U čitavoj godini održano je 3.298 vežbovnih časova. Valja istaknuti da postoji 7 streljačkih oteka, a zaključeno je osnovati župski streljački otek. Odlučeno je dalje da se župa održe župska takmičenja u Bjelovaru, a pre toga okružna; da se članstvo spremi za slet u Beogradu, i u tu svrhu osnuju putne blagajne, kako je to već učinila četa Čadavac. Predao je brat dr. Stefanović, izaslanik Saveza, svoj dar od 500

dinara, kao potporu najboljem naraštaju za beogradski slet.

Na zboru prosvetara, na kom je uzelo učešća 26 prosvetara, pretresan je rad ZPO. Održan je dvodnevni župski prosvetni tečaj sa 72 polaznika. Obručena je naročita pažnja prikupljanju pretplatnika za sokolske listove, pa je u samom Bjelovaru prikupljeno 17 novih pretplatnika za „Sokolski Glasnik“. Prema izvještajima iz 7 društava i 9 četa, održana su 85 predavanja i 365 govora pred vrstama. Priredbi održano je 127.

Iz izvještaja pretsednika Oteka za SPP, brata Vase Vukobratovića proizlazi, da su od zavetovanih 5 sokolskih domova, svi dovršeni, od zavetovanih vežbalista 1 je već podignuto. Zatim je podignut i spomenik, uređena 2 rasadnika voćaka, održan 1 poljoprivredni tečaj, zasaden 1070 voćaka itd.

Skupštini, koja je održana u dvorani matičnog sokolskog društva u prisuću 80 delegata iz 10 društava i 15 četa, pretsedavao je župski starešina, dr. Mihajlo Vukobratović. Osim delegata, došao je na skupštinu i lep broj članova domaćeg društva te predstavnicima vojnih i građanskih vlasti.

U svom lepom govoru, koji je često prekidano odobravanjem, istakao je brat starešina da sokolstvo ne odstupa od svojih načela. I ako se ova skupština održava u izuzetnim prilikama, sokolstvo, neće da klone. Komemorirajući smrt blaženopochivšeg Kralja Aleksandra, istakao je da jedino sokolstvo imade danas kuraze da propoveda jugosloven-

stvo, ali ono ne negira sva dobra svojstva pojedinih plemena. Jedina želja sokolstva je da svoj patriotski rad mirno i nesmetano vrši, u skladu sa postojećim zakonima.

Brat Bujčić predložio je listu nove uprave, koja je akklamacijom prihvaćena. U novu upravu izabrani su: starešina br. dr. Mihajlo Vukobratović (Bjelovar), zam. starešine braća Pušić (Virovitica), Romanić (Bjelovar) i dr. Pejović (Daruvar); načelnik brat Nikola Tatalović (Bjelovar), zam. načelnika braća Rustija (Virovitica), Kljaić (Koprivnica) i Osmoković (Bjelovar); načelnica sestra Bosanac, tajnik te pročelnik za SPP i rad na selu brat Vaso Vukobratović, gospodar brat Vuković, blaginik brat Tomić, prosvetar brat dr. Vukobratović, statističar brat Kalman i župski lekar brat dr. Dujanović te veći broj odbornika, članova suda časti i revizionog odbora.

Župski starešina zahvalio je na poverenju u ime celokupne nove uprave i podelio reč saveznom delegatu Dr. Stefanoviću, koji je pozdravio rad i nastojanja ove župe. Spomenuo je da je sokolstvo odojelo već mnogo većim tegobama pa će i sadašnjim, a zablude dnevne politike ne smiju da uguše plemenit sokolski rad. Istakao je da su oči čitave savezne uprave uprte u rad ovdašnjeg sokolstva.

Pevanjem i sviranjem sveslovenske himne završena je ova vanredno uspešna skupština. Posle skuštine održan je u oficirskom domu zajednički ručak svih delegata i pozvanika, na kom su pali također značajni govori.

Učesnici na skupštini župe Bjelovar

Iz slovenskog sveta

STANJE U OKUPIRANOJ
POLJSKOJ

„Völkischer Beobachter“ je objavio nedavno seriju članaka svo- ga urednika, Seiberta, o nemačkoj upravi u okupiranim krajevima Poljske. Prema tim člancima, okupacione vlasti ne opšte sa Poljima drugačije, nego na bazi „kolektivne odgovornosti Poljaka i Jevreja“, za sve što se tamo događa. Za svaki prestup i za svako izvršenje neke naredbe, odgovorne su kolektivno razne organizacije, a ne pojedinci. Dr. Seibert se, međutim, žali da nikako nije moguće istrebiti plodove protunemačke propagande kod Poljaka. Poljsko javno mišljenje nikako neće da veruje nemačkim novinskim vestima, već su svi ubeđeni, da su Englezi davno zauzeli Hamburg, a Francuzi Frankfurt. List tvrdi, da u okupiranom zemljištu još uvek deluju tajne centrale engleske propagande i da su protiv njih uzaludni svi nemački demantii, jer Poljaci nepobitno veruju u to, da će biti oslobođeni.

Evangelističke crkve u Poljskoj su dobile nove zakone za sklapanje brakova u okupiranom području. Prema listu „Baseler Nachrichten“, brakovi između Jevreja se ne mogu više sklapati, brakovi između Poljaka su zabranjeni do dalje naredbe, a brakovi između Poljaka i Nemaca su strogo zabranjeni. Prema tome, u okupiranom području mogu da stupaju u brak samo Nemci.

Poljski ured za informacije u Parizu javlja, da Nemci u okupiranom području, bez ikakvog obzira prema poljskom stanovništvu, upotrebljavaju sva sredstva, da ekonomski i industrijski pomognu vođenje rata. Nasilno je mobilizirano 750.000 Poljaka, da nadomeste nestašicu radnika u Nemačkoj.

IZ ČEŠKO-MORAVSKOG
PROTEKTORATA

Praške novine javljaju, da je u toku velika akcija za izmenu naziva praških ulica, u „saglasnosti sa novim prilikama“. Nemački listovi pišu, da u Pragu ima mnogo ulica, koje nose imena kraljeva i gradova, sa kojima danas Prag nema ništa zajedničko, pa traže, da se Londonska i Pariška ulica

izmene u Berlinsku i Drezdensku ulicu. — 4. aprila se već obavila svečana promena imena ulice generala Röttiga, koji je nedavno przinuo u Poljskoj. Tom prilikom su priredene velike vojničke svečanosti, uz učešće poznatog vođe sudetskih Nemača, K. H. Franka. — Praški listovi, iz dana u dan, javljaju o visokim kaznama različitih trgovačkih firma, „zbog neopravdanog povišenja cena“. Po neki put se, u samom jednom broju nalazi po 7—8, takovih kazna, u visini do 50.000 kruna. Zanimljivo je, da su svi kažnjeni isključivo Česi, pa strana štampa vidi u tome, nameru, da se onemoguće češki privrednici.

Pariski listovi javljaju, da je u koncentracionom taboru, u Buchenwaldu, umro redaktor plzenskog dnevnika „Novo doba“, Nedvjed.

VESTI IZ SLOVACKE

„Česko-slovenski boj“, koji izlazi u Parizu donosi tekst okružnice slovačkog ministarstva prosvete, od 26. januara, u kome se strogo opominju daci i nastavnici na slovačkim srednjim školama, da ne podležu propagandi koja ide za omalovaženjem slovačke države. Okružnica opominje nastavnike, da ne smeju biti pasivni prema toj propagandi, ili je čak podupirati. Pariski list ističe to kao dokaz, da je omladina u Slovačkoj potpuno protivna današnjoj vladi. Listi list javlja, da između slovačkih vojnika i Hlinkine garde dolazi često do sukoba, pošto se Hlinkina garda nalazi potpuno u službi Gestapa.

ČESI NA ZAPADU

Francuski listovi donose, da je u dnevnoj zapovesti vojne komande na zapadnom frontu naročito pohvaljen podvig mladog češkog avijatičara, Karla Kerbera, koji je odlikovan ratnim krstom, zato što je, tokom jedne vazdušne borbe 3. marta, izneo sjajnu pobedu nad daleko moćnijim neprijateljem, uspevši da uguši vatru, koja se javila na njegovom aparatu, i da se, sa teško oštećenim avionom, sam ranjen, spusti na sigurno mesto. Listovi ističu, da češki avijatičari, koji već u veliko učestvuju u borbama na zapadnom frontu, pokazuju naročitu hrabrost i veštinu.

Važan tečaj župe Karlovac

Sokolska župa Karlovac, obzirom na posebne okolnosti, organizovala je župski narodno-obrambeni, tehnički - prosvjetni tečaj, kojega drži svake nedjelje počevši od 11. februara, a koji će se završiti mjeseca aprila. Prema broju tečajaca, koji se kreće između 75 i 80 svake nedjelje, prema programu koji je u tečaju predviđen, može se mirne duše reći da tečaj, i organizacijom i programom rada vanredno lijepo uspeva. Najbolji dokaz ovome jest, što u tečaj svake nedjelje dolazi sve veći broj polaznika, tako da je župa morala posljednjih nedjelja polaznike razdijeliti u dvije grupe.

Osim domaćih predavača, župa je imala tu sreću, da u tečaju drže predavanja i predavači iz br. Saveza.

17. marta posjetili su tečaj, i održali predavanje prema unapred utvrđenom programu, sestre i braća iz Beograda, i to ovim redom:

Brat Josip Bogner, zam. Saveznog načelnika, pozdravio je polaznike tečaja. Govoreći o velikim zadacima koji čekaju sokolstvo ove i naredne godine, tra-

že od svakoga pojedinca, a osobito od prednjaka i tehničkoga vodstva, ne samo da ustraju nego i pojačaju svoj rad. Slušaoci su jednako tako ozbiljno primili, kao što su ozbiljno bile i upućene njima riječi i apel od br. načelnika, pa su na završetku toplo pozdravili zamjenika saveznog načelnika.

Brat Miloš Stanojević, predsjednik saveznog prosvjetnog odbora, svojim dokumentovanim predavanjem, ideološkog karaktera, djelovao je, jasnoćom i primjerima svojih izlaganja, na slušače toliko uvjerljivo, da su ga slušali bez predaha i nekoliko puta prekidali oduševljenim aplauzom. U dvorani i na galerijama bilo je mnogo članstva i naraštaja, koje je, oduševljeno predavanjem, upravo spontano manifestovalo svoje jednodušno raspoloženje.

Brat Jovo Šepa, tajnik narodno-obrambenog otkajca, govoreći o narodnoj obrambenosti, svojim izlaganjem o općim prilikama u svijetu i posebnim prilikama pod kojima sokolstvo danas radi, bio je instruktivan podacima o prilikama pod kojim

radimo i dužnostima koje nam se nameću, pa je bio živo praćen i burno pozdravljen.

Sestra Milica Šepa, zam. savezne načelnice, svojim sugestivnim riječima i blagim tonom, osvojila je slušače i oduševila ih za rad. Slušači su upravo osjetili kako govori jedno stručno lice čiji je autoritet u tehničkom radu poznat. Njena izlaganja na završetku bila su oduševljeno primljena, a predavač iskreno pozdravljen.

Sestra Milena Grubor, član Str. odbora Saveza, svojim prohodnom punom osjećajnosti i suptilnosti, bila je toliko neposredna i bliza da se očit vidjelo kao slušači proživljuju s njome svaku riječ i svaku misao. Njene riječi slušane su kao topli tonovi muzike, a misli primane kao najdublja uvjerenja. Oči prisutnih fotografirale su njen lik, pa će njenu sliku svi slušači zadržati u trajnoj uspomeni, u živom i dragom sjećanju.

Uopće, bez uveličavanja, delegati br. Saveza svojim prisustvom, živom riječi i ophođenjem, ostavili su kod tečajaca i ostaloga članstva neizbrisive uspomene, pojačali oduševljenje za rad, još više oživjeli volju za otpor pre-

ma svima i svakome ko bi stao na put sokolskome radu.

Nakon završnih predavanja u Karlovcu, delegati su posjetili društvo Duga Resa, gdje su pred dupke punom dvoranom održali po jedno kraće predavanje. Svački predavač pojedinačno i svi zajedno bili su veoma pažljivo saslušani i oduševljeno pozdravljeni. Starješina društva Duga Resa, brat Rudolf Kratochvil, generalni direktor fabrike, biranim riječima pozdravio je delegate.

Kako u Karlovcu, tako i u Dugoj Resi, pored dubokih utisaka, koji su ostali od predavanja, ostalo je uvjerenje, da i oni iz najvišeg foruma našeg sokolskog života jednako misle i osjećaju kao i posljednji pripadnik naše organizacije. Osim toga potvrđeno je da je cjelokupno sokolstvo tijesno povezano i solidarno.

Sestri Mileni i Milici, bratu Milošu i Jovi, srdačna i bratska hvala, što nisu žalili truda. Neka budu uvjereni, da nam je pružena pomoć bila ne samo potrebna, nego i u pravi čas dobrodošla.

Ms.

Šaljite pretplatu za
„SOKOLSKI GLASNIK“

PROSVETNI TEČAJ ŽUPE
MARIBOR

Prosvetni tečaj sokolske župe Maribor je trajao tri dana, od 15—17. marta, a predavanja su držana od 7 do 18. časova. Tečaj je bio organizovan na internatskoj osnovi, a održavao se u Sokolskom domu br. Sokola Maribor-matica. U tečaju je bilo 11 braće i 12 sestara, a svi su (sem dvojice) prethodno apsolvirali žup. prednj. tečaj. Pohadali su predavanja uredno i pratili ih sa najvećim zanimanjem.

Tečaj je organizovao i vodio prets. Z. P. O. br. Mihailo Dojčinović, a predavali su još braća: dr. M. Kovačić, dr. Fornazarić, dr. Mihalić, J. Pirc, ing. Degen, Kristijan, V. Španger, Mohorko, Štuhec, Ipavec i s. Makuc. Tečaj je u svakom pogledu uspeo.

IZ UPRAVE LISTA

Umoljavamo bratske jedinice, poverenike i pretplatnike, koji imaju nepotrebnih primeraka „Sokolskog Glasnika“ broja 1, 2 i 3. iz ove godine, da nam ih odmah pošalju, jer su nam potrebni zbog slanja novim pretplatnicima, pošto su svi primerci tih brojeva raspačani.

Sjajna skupština Sokolske župe Sušak—Rijeka

Sokolska župa Sušak—Rijeka održala je 7 aprila veoma uspešnu godišnju skupštinu, u dvorani Sokolskog društva Sušak—Rijeka. Skupštini je predsedao starešina, Ivo Polić, a u ime Saveza bio je prisutan I. zamenik starešine, Dr. Vlado Belajčić.

Brat Polić je u nastupnom govoru naglasio još jednom odlučnu volju sokolstva ove župe, da brani svoja prava i ostane verno jugoslovenskoj misli, te odano Kralju i narodu. Od starišništa „Jedan Kralj, jedan narod, jedna država“ sokolstvo ne odstupi, pa je prva misao upućena toplim pozdravom uzvišenom starešini, Njeg. Vel. Kralju Petru II, što je primljenom gromkim klicanjem: Živeo Kralju!

Brat Polić je naročito toпло pozdravio br. Dr. Belajčića, zahvaljujući Savezu na tolikoj pažnji, što je na skupštinu izaslao I zamenika Starešinstva. Nakon toga se prešlo na pretres izveštaja pojedinih funkcionera koji su jednoglasno primljeni.

Pošto je data razrešnica staroj upravi, pošlo se na biranje nove uprave, pod vođstvom br. Dr. Davora Lukanovića, uz dva skrutatora. Nakon predloga župskog S. O., da kao tehničke funkcionere predlaže bb. Borasa, Rapaića i ss. Farina-Sepić Gabra, Mohorić Roma, birana je, uz malu izmenu, stara uprava, na čelu sa br. Polićem, koji punih 25 godina vrši ovu dužnost.

Brat Polić se toпло zahvalio na poverenju, njemu i ostalim saradnicima, uveravajući, da je čvrsto odlučan i dalje ustrajati na starom i prokušanom putu za sokolsku misao, u borbi koja nam je nametnuta.

Usvajena je potom u celosti rezolucija br. župe Zagreb.

U svom daljnjem govoru izrazuje velike simpatije uredništvu „SOKOLSKOG GLASNIKA“, sa molbom, da ustraje u borbi i smeću pisanja, jer je to, kako je i starešina društva Draga, Kuzma Dobrića, dobro naglasio, elitni list našega sokolstva! Preporučuje braći i sestrama, da nađu nove pretplatnike u svim mestima.

Skupština je prihvatila predlog S. O. župe, da se sudeluje na ovogodišnjem sletu u Celju.

Pre završetka skupštine, uzeo je reč prvi zamenik Starešine SSKJ, brat Dr. Vlado Belajčić čiji je sjajan govor biti umnožen i razaslat svima jedinicama župe.

Govor br. Dr. V. Belajčića

Brat Dr. Belajčić je naglasio da je dirnut toplim pozdravima, koji su upućeni njemu i Saveznoj upravi.

Članstvo Saveza i celokupno jugoslovenstvo svesni su važnosti našeg sokolstva u Hrv. Primorju. Svi mi dobro znamo svetle tradicije sokolstva iz ovih krajeva, u vremenima kad je zaista bilo teško sokolovati. Pogotovo ovde na granici, radi sokolstvo sa tom starom tradicijom i čuva strazu naše države.

Naše sokolsko uverenje nismo crpili od jučer, ili za vreme političkih režima, već smo odavna Sokoli, iz duboke osećajnosti za naš narod. Nismo radi toga nikakova politička organizacija, ali se nikome za ljubav našeg principa odreći nećemo.

Izražava simpatije za braću, koja su na sebe primila teret da budu izloženi udarcima progonestava. Sa njima se celokupno sokolstvo solidariše, a braća neka znaju da nisu osamljeni, jer svi mi gojimo za njih osećaj ljubavi i solidarnosti.

Savez znađe da ima veliku odgovornost za svu nastradalu braću, pa je pozvan da svagda ukaže svoju pomoć, što on i čini. Naša misao krije u sebi veliko moralno blago čoveka.

Pita se, što je sokolstvo skrivilo, da danas stradaju njegovi skromni ljudi, mali činovnici i radnici? Te nepravde moraju svakoga revoltirati.

Ovde na granici je potrebno odgajati omladinu, da možemo korisno da poslužimo državi, kada se potreba pokaže. I Hrvati i Srbi i Slovenci na prvome su mestu Jugosloveni, pa i naše Hrv. Primorje ostaće hrvatsko. Primorje samo u snažnoj Jugoslaviji!

Našim radom hoćemo preporučiti seljaka, da mu pomognemo i prosvetimo ga, da bude svestan građanin ove države. Naš pionirski rad niko sprečavati ne može. Poštujemo zakon i vazda se krećemo na strani zakonitosti, ali nepravde nećemo. „Svaka sila je za vremena“, pa zato ne napuštajmo teren zakonitosti. Ali svakome ko je napadnut, a po vlasti nije uzet u zaštitu, zakon daje pravo da se sam brani od nasilja! Mi smo izbegavali uvek svaku provokaciju, ubeđeni da dok je zakona, niko nam ne može osporiti opstanak. Potrebno je da najmoćnije sokolsko oružje, ljubav, osete i oni koji rade protiv nas. Soko radnik treba da oseti, da želimo raditi za njega i za njegov ideal.

Preuzeli smo na sebe dragovoljno da branimo državu, da naša zemlja bude osposobljena za teže i sudbonosnije momente koji mogu nastati. To je briga za odbranbenost koju treba visoko da cenimo. Rad se nastavlja samo u okviru jedinstva i celokupnog sokolstvu, jer ili smo jedno, ili nas nema.

Preporučuje sakupljenoj braći da kažu u svojim društvima i četama, da iza njih stoji velika i nerazdruživa celina, velika zajednica Sokola, koja im svima šalje bratki pozdrav!

Govor brata Dr. Belajčića primljen je sa dugotrajnim odobravanjem i silnim oduševljenjem.

Na predlog brata Stjepanović Vukašina, tajnika društva Gospić, sabrana je svota od Din 1.200, u korist progostjene braće. Novac je oduševljenjem braće, da ga upotrebi za tu svrhu.

Pomen br. B. Abadžin

U nedelju je održan godišnji pomen na Novom groblju u Beogradu tragično poginulom bratu, Božidaru Abadžin, koга je priredila pokojnikova porodica. Pomen su prisustvovali, u ime Saveza Sokola K. J., načelnik br. Ivan Kováč i zam. načelnika, br. Branko Polić. Također su bili prisutni starešina Sokolskog društva Beograd V. Mihađlo Reljić i društveni načelnik, sa 30 članova.

Poč. Branko Abadžin je smrtno nastradao na utakmicama u Zagrebu, prilikom vežbi za takmičenja u Parizu, pavši nesretno sa vratila i slomivši vratni pršljen. Umrlo je 12 aprila prošle godine i sahranjen u Beogradu, uz zaslužene počasti.

Jugoslovensko sokolstvo ostarše vечно blagodarно nezaboravnom bratu Abadžin, duboko žaleći njegovu smrt, koja nam ga je otela u cvetu mladosti, kada nam je bio najpotrebniji!

У Чачку је одржан просветни течај за жупе Крагујевац Ниш и Ужице

Просветни одбор Савеза Сокола Краљевине Југославије, на чијем челу стоји познати соколски радник брат Милош Станојевић, у свом плану за соколски просветни рад, предвидео је да се на целој територији нашег Савеза одрже општи просветни међужупски течајеви, са циљем да се практично и једнообразно омогући спровођење свих грана соколског просветног рада по јединицама како би се број стручно спремних соколских просветних радника код брат-

ских жупа, друштава и чета у што краћем времену повећао и тако соколској просветној организацији приведу нове радне снаге, одушевљене, пожртвоване и упућене у посао.

Према томе плану, братска жупа Крагујевац је организовала у дане 5, 6 и 7 о. м., у Чачку, први општи просветни међужупски течај за жупу Крагујевац, Ниш и Ужице.

На течају су предавали из Савезног просветног одбора: Милош Станојевић (Сokolство и народна етика); Бура Брзакоски (Сokolство, народ и село); Културно привредна акција Sokolstva на селу); Зорка Војновић (Сokolска идеологија, sokolство и жена); М. Антонјетић (Сokolство и савремени идејни покрети, идејне школе за ново чланство); Јован Шeпа (Сokolски народно одбранбени рад у прошлости, садашњости и будућности); Др. Т. Протић (Сokolска штампа и остала средства sokolске пропаганде); Бата Атанацко-

вић (Просветна статистика и администрација); Чeда Живановић (Сokolска позоришта); Милица Шeпа (Сokolски теловежбени систем). Предавачи из жупског просветног одбора жупе Крагујевац били су: Љубица Филиповић (Сokolство и Словенство — историја sokolства); Милоје Павловић (Говорништво); Петар Јевђевић (Сokolска Петрова Петогодишњица); Светозар Милошевић (Сokolске приредбе); Милан Сретеновић (Сokolске књијнице и читаонице); Васил-

је Пејхал (Васпитање деце и нараштаја); Др. Бојидар Јуришић (Здравствена акција sokolства). Техничким делом течаја и вежбама руководио је начелник жупе Јосип Прохаска.

Сва ова предавања одржана су у згради велике основне школе. Течајци су имали заједнички стан и храну.

У петак, 5 aprila, после подне учињен је поход на гроб војводе Степе Степановића. У лепом говору, који је на све присутне учинио снажан утисак, брат Драги Поповић, оцртао је значајну личност овог нашег великог војсковође.

Овај међужупски општи просветни течај (пoкрај других, који су одржани истовремено у другим жупама) пружио је убедљиве доказе да се просветни рад југослоvensког sokolства креће и иде за правилним и добрим путем, за добро народа и sokolства, и да је данас sokolски просветни рад важнији и пречи него икад.

Slovaci za nedeljivost sa Česima

Glavni organ Slovaka, koji žive u Jugoslaviji, „Narodna Jednota“, koja izlazi u Bačkom Petrovcu, objavila je u poslednjem broju članak, pod naslovom „Nedeljive veze i bratstvo Slovaka i Čeha“. U tom članku se slovački list osvrće na razne intrige i planove, sa mađarske strane ili sa habsburške strane, da bi se i nakon rata Slovaci držali odeljene od Čeha, i da bi se ponovo stvorile neke habsburške države, ili države krunе Svetoga Stevana, kojima bi Česi i Slovaci imali samo da služe. Slovački list odlučno protestuje protiv tih plana i kaže:

„Na sreću, ove sile i tendencije neće izći u ovom ratu kao pobednici. Humanizam i demokratija biće nosioci pobeде, tako da se neće ostvariti bilo kakav davolski plan razjedinjenja Čehа i Slovaka. Slovački i češki narod znaju i ko mu može vratiti izgubljene pozicije u svetu. Ni politički, ni ekonomski ni narodni, ni etički, i, uopšte, nikakvi razlozi ne mogu opravdati razjedinjenje Slovaka i Čehа, i njihovo nasilno prisajedinjenje Mađarima. Iz toga razlogа, ZA SVAKOG POŠTENOG SLOVAKA POSTOJI SAMO JEDAN PUT: ići i simpatizati sa onima koje hoće izgradnju bolje i pravde u Evrope, u kojoj će slobodni Slovaci i slobodni Česi, u bratskoj zajednici, zauzeti svoj životni prostor!“

Iz Č. O. S.

Česka Obec Sokolska je, 31 marta, završila kurs za župske voditeljice učeničkog naraštaja, u Tirševom domu. Bilo je prisutno 67 voditeljki, iz 30 župa, a naročito se raspravljalo o vežbanju učenica u predškolskoj dobi i o gajenju ručnog rada. O boravku u prirodi pre davala je sestra Provanikova, načelnica ČOS.

Vežbački zbor ČOS, t. j. načelnici sokolских жупа i načelništvo ČOS, održaće redovnu proletnju radnu skupštinu, 20 i 21 aprila u Pragu, na kojoj će raspravljati o važnim problemima telesnog vaspitanja, a naročito o boravku i vežbanju u prirodi, o autonomiji naraštaja itd.

U velikoj novoj dvorani Sokola u Přerovu održala se vrlo značajna sokolska olimpijada, na kojoj je prisustvovalo više hiljada braće iz Srednje Moravske, a na kojoj se takmičilo 12 vrhunskih vežbača iz Moravske i Češke. Braća iz Brna, sveški majstor Gajdoš i Hriby nisu mogli da učestvuju, a prvi na redu je bio Jaroslav Vaveka iz Přerova, zatim František Vitula iz Olomuca.

Češki listovi beleže, da se 4 aprila navršilo 40 godina od smrti Emanuela Tonera, jednog od osnivača sokolstva i prvog, koji je predložio da se uvede ime „Sokol“, prema jugoslovenskim narodnim pesmama.

ma i privatnim organizacijama i završava ovo nadasve zanimljivo predavanje rečima: „Neka nam je cilj pomoću telesnih vežbi vaspitati zdrav, čvrst i pošten narod! A složan rad sokolских upravnih, просветних i tehničkih organа o ko telesnog vaspitanja neka bude jezgro celokupnog sokolског rada i života.“

Prisutni su predavača zasluženo nagradili spontanim aplauzom.

Sledeće predavanje držaće idućе srede, 17 o. m., general Andra Petrović, o „Saobraćaju, kao elementu narodne odbrane“. Početak tačno u 20 sati. Im.

Br. I. Kováč o važnosti telesnog vaspitanja za narod

Na Narodnom sokolskom univerzitetu, župe Beograd, u Sokolskom domu Matici, održao je četvrto predavanje, načelnik Saveza Sokola K. J., br. Ivan Kováč, o „Sokolskom fizičkom vaspitanju i obrazovanju karaktera“, pred lepim brojem slušalaca. Predavač je podvukao da telesne vežbe treba da su jezgro sokolskog vaspitanja. Stručno objašnjava zavisnost razvijanja ljudskog tela, uticaj savremenog života na fizički razvoj pojedinaca, pa prelazi na analizu vežbe, kao sredstva, da se telo održi zdravim, da se usavrši karakter, ojača moral i volja, te čovek približi savršenstvu. Koliko je našem narodu potrebno telesno vaspitanje, da bi se očuvao zdravim, svedoče porazne činjenice, da je 1921 g. otpušteno 6.701 vojnik, kao privremeno i stalno nesposobni, a do 1926 — 14.680! Dok u Nemačkoj umire na hiljadu vojnika 2, u Francuskoj 3.1, kod nas je mortalitet vojnika 9 na hiljadu! Od tuberkuloze bolu-

je 500.000 stanovnika, a umire ih godišnje 50.000. Do 21 godinu umre 40% muške dece! Sve to, kao i druga zla, moraju nas naterati na ozbiljna razmišljanja, koja će nas opet dovesti do saznanja: samo telesno zdrav narod može da se razvija u punoj snazi. Sokolstvo daje mogućnosti svakome, da se telesnim vežbanjem ne samo zdrav održi i usavrši, već i državi i naciji korisno posluži. Tyrš je uzeo za uzor staru Heladu, koja će biti večiti uzor lepote duha i tela, dok čovek bude od krvi i mesa!

Zatim opisuje razne vrste sokolских vežbi, ocenjuje njihovu vrednost i potrebu. Citira Platona: „Gimnastika mora se kao muzika i poezija gajiti duše radi i to naročito po svom uticaju na volju i karakter“. Telesne vežbe, koje se vrše planski, mogu regenerirati narod telesno i moralno. Stoga sokolstvo vrši preko telesnog vežbanja veliku misiju u narodu. Predavač iznosi stanje fizičkog vaspitanja u vojsci, škola-

Sokolstvo za pomoć poplavljenima

Izvršni odbor Saveza Sokola K. J. rešio je na svojoj sednici od 9 aprila, da se sa celokupnom organizacijom pridruži akciji za pomoć postradalima od poslednjih katastrofalnih poplava. U tom smislu Uprava Saveza Sokola uputila je svojim organizacijama potrebna uputstva, a u činiće sve što je potrebno. kao član Saveta nacionalnih organizacija, da akcija za zbrinjavanje postradača od poplave dobije najširu akciju.

Konačno, Savez SKJ je, na sinoćnoj sednici, odredio, kao svoj prilog akciji za poplavljene, sumu od 20.000 dinara.

Savez je svima sokolskim župama, društvima i četama, uputio hitnu okružnicu u kojoj kaže:

Velike poplave poslednjih dana nanele su teške nedaće čitavim krajevima naše otadžbine, pustošeći sela i varoši, uništavajući inovinu i ostavljajući na hiljade naših sugradjana, žena i dečice, bez krova nad glavom i bez sredstava za život. Preživeli dane straha, spasivši samo golu živote, bezbrojni stradalnici iz poplavljenih krajeva gledaju sa novom teškom brigom u dane koji dolaze.

Potrebna je jedna na široko zasnovana akcija, i države i naroda, da se tim stradalnicima, njihovim porodicama i njihovoj deci uštede nova iskušenja i nova surova stradanja. Sokolstvo, kao glavna nacionalna organizacija, dužno je, da na prvom mestu preduzme svoj deo dužnosti i u ovom opštem poslu zbrinjavanja naših sugradjana u poplavljenim krajevima. Savez Sokola očekuje od svih svojih župa, društava i četa da će ovu dužnost shvatiti i izvršiti u duhu sokolskog patriotizma i sokolske misli bratstva i solidarnosti. Sve jedinice, župe, društva i čete u poplavljenom području i njegovom susedstvu treba da uzmu najnužnijeg aktivnog u-

čecha u svim radovima, koji se budu preduzimali u cilju zbrinjavanja poplavljenih i da svu svoju organizaciju i sve svoje pregalaštvo stave na raspolaganje ovom poslu.

Sve sokolske organizacije treba da nadu mogućnosti da pomognu novčanim sredstvima akciju za nastradale poplavom. To mogu naša društva i čete učiniti, ili jednom sabirnom akcijom, ili održavanjem jedne priredbe u korist postradalih.

Istovremeno je Savez Sokola uputio pismo Savetu patriotskih, ratničkih i viteških organizacija u Beogradu, u kome kaže, da goleme razmere poplave iziskuju solidarnu akciju svih nacionalnih društava. Pošto je, baš zbog ovakvih teških slučajeva, i stvoren Savet pomenutih organizacija, čiji je član i Savez Sokola, Savez SKJ predlaže, da Savet svojim velikim autoritetom i svojom širokom organizacijom pripremi i organizuje što širu i puniju potporu u poslu oko zbrinjavanja stradalnika u poplavljenim krajevima. Sokolska organizacija će u tom poslu rado preuzeti deo dužnosti, koja joj bude ostavljena.

Sokolska župa Novi Sad, u zajednici sa mesnim Sokolskim društvom, pokrenula je već akciju za pomoć postradalima od poplave. Pucpućena je u tome smislu okružnica svima jedinicama i održan zajednički sastanak uprave župe i društva, a u sredu je održana konferencija svega članstva u Sokolskom domu, na kojoj je izvršena podela dužnosti. Sabiraće se novčani i materijalni prilizi u gradu, a članstvo će nezavisno od toga da sakuplja međusobno novčanu pomoć za postradale.

СОКОЛСКО ВЕЧЕ ЗА ПОПЛАВЉЕНЕ

Соколско друштво Београд V, на Сењаку, приређује сутра, 14. о. м., у кавани „Бабуна“, Соколско вече, са бираним програмом. Суделује познати „Хавански радио квартал“. Улазница само 10 динара, а сав је приход намењен за помоћ пострадалим од поплаве.

Dobar i loš sveštenik

Pišu nam iz Imotskog: Katolički župnik u selu Podbablje—Kamenmost, blizu Imotskoga, naročiti je protivnik sokolstva i vodi čitavu hajku protiv tamošnje sokolske čete i njene uprave. Tako je na pr. pre nekoliko dana oštro napao tajnika sokolske čete brata Zovku, htejući da se i fizički obračuna s njime, ma da je ovaj bez jedne ruke, i preteći se, njemu i svima sokolima, „crnom rukom“ i teškim obračunavanjem. Pri tom je tvrdio da će se sokolski dom u selu srušiti do zemlje, — dom koji služi samo prosvetnom radu i koji je sazidan dobrovoljnim radom samih seljaka — sokola. Ponašanje ovog sveštenika izaziva opšte zgražanje, u toliko više, što je njegov prethodnik, poč. Fra Luka Livajić bio posve drugi čovek, dobar Hrvat i dobar Hristov učenik, koji se nije paćao ni u kakvu politiku i koji je sokolskoj četi pozajmio građevni materijal sa katoličke crkve kada su zidali dom, pa je dao i dobrovoljni prinos, i svim svojim radom je nastojao,

da pravoslavni i katolici u selu žive u najboljem skladu i ljubavi. Dok je on živeo, pravoslavni su također davali dobrovoljno prilog za opravku katoličke crkve, ili za nabavku zvona, pa je to selo moglo zaista da služi za uzor narodne sloge i ostalim krajevima. A otkad je došao novi župnik, fra Stanko Bradarić, nije imao preče brige, nego da se posluži sa jednim poluabnormalnim čovekom, koji je bio optužen zbog najgoreg prestupa, pa se s njime služio, da terorise Sokole i sve one koji nisu hteli da pristanu na njegovu politiku.

Ovo iznosimo kao primer od kakve koristi mogu za narod da budu dobri sveštenici, koji slede Hristovu nauku, a od kakve štete mogu da budu oni, kojima je glavno partijska svada i politika. Naša četa u Kamenmostu neće, naravno, pokleknuti pred pretnjama fra Stanka Bradarića, jer veruje u pobedu svoje misli više nego ikada, i jer zna, da svakom zulumu i nasilju treba da dode kraj!

IMA LI PROGONA U BANOVINI HRVATSKOJ?

Evo odgovora:

Dana 11 marta ranjen je sa dva metka, seljak iz Tkona, kod Biograda na moru, Josip Titulić, Josin. Tog dana došla je u selo „Zaštita“ iz Biograda na moru, da „upokori“ tamošnje Sokole, radi njihovog nepokolebivog stava. Počela je već u 5 sati poslije podne tjerati Jugoslovene na spavanje, radi reda i mira, zaustavljajući ih, pretražujući, ne bi li našli kakve revolvere. Našli nisu ništa, ali da ipak nebi bez nekog zlodjela otišli, napali su Josipa Titulića i isprebijali ga. Te noći ispaljeno je preko 200 hitaca iz pušaka i revolvera.

Istoga dana, u selu Vrsi (općina Nin, srez Biograd n.m.) dočekalo je 5 „zaštitnika“ u 9 sati uveče, seljaka Rončević Ivana, tobože da ga pregledaju. Kad su mu oduzeli revolver, za koji je imao zakonsku dozvolu, bacili su ga na tle i prebili mu dva rebra. Kad se je ipak iskoprao iz njihovih ruku, ispalili su dva hitca iz revolvera. Prepoznao je napadače: Vukić Franu pk. Andrije i Vukić Mira pk. Jose, obadvojicu zaposlenih u Zadru, te: Velčić Josipa p. Nikole, Božić Ivu Božija, Jordan Matu Simina, Stošić Jandru p. Šime i Velčić Krstu p. Nike, sve iz Vrsi.

Dne 22 marta u 12 sati prije podne u općinskom parku u Biogradu na moru, grupa od 5 mladića, napala je kamenjem sokolskog prednjaka, Ivicu Mijačića. Tražili su da nogama pogazi sokolsku značku koju je imao na grudima, što ovaj nije htjeo učiniti. Anđelu Ferari, mladiću iz Biograda, koji je taj prizor video, zaprijetili su napadači da će ga ubiti ako bude svjedočio da je nešto vidio. A Ivici Mijačiću i dalje prijete da će ga izudarati.

Dne 1 aprila otpušteni su iz državne ergelje, „Aleksandrovo“, u Biogradu na moru, ovi namještenici:

- 1) Rogić Stjepan, ribar sa državnog ribolovišta, sa 6 god. neprekidne službe.
- 2) Polikarpo Eškinja, noćni čuvar sa 18 godina neprekidne službe. Oženjen, ima 3 djece.
- 3) Opsenica Sava, poljar, sa 16 god. neprekidne službe. Oženjen, ima 2 djece.
- 4) Marčić Vujo, poljar, sa 12 god. službe ima 5 djece. Solunski dobrovoljac!
- 5) Rakić Fabijan, poljar, sa 9 god. službe. Ima 4 djece.
- 6) Miočević Šime, poljar, sa 5 god. službe. Ima 4 djece.
- 7) Lončar Lazo, mljekar, sa 14 god. službe. Ima 3 djece.
- 8) Uzelac Mile, kočijaš, sa 6 god. službe.
- 9) Bukarica Lazo, pastuhar, sa 4 god. službe.
- 10) Mijović Drago, pastuhar, sa 16 god. službe ima 4 djece.
- 11) Polagubić Jakov, kočijaš, sa 15 god. službe. Ima 3 djece.
- 12) Ančić Venko, elektromehaničar, sa 7 god. službe.

Svi navedeni, rodom iz toga kraja, otpušteni su iz službe, koju su uvijek bez zamjerke vršili, samo zato što su Jugoslaveni, ili Sokoli.

Osим toga, nijedan član Sokola nije dobio potporu za vrijeme dok je bio na vojnoj vježbi, dok su svi ostali dobili; iako to nekima po imovinskom stanju nebi pripadalo.

Od kukuruza, koji se šalje u pasivne krajeve, Sokoli i Srbi ne mogu ni kilograma dobiti, makar ga i skuplje plaćali. Mjesto toga, kako čujemo, taj kukuruz se većinom prodaje u Zadru, a samo manje količine stižu u mjesto. Tako bar narod priča.

I. M.

ZA SOKOLE NEMA NI PRAVDE NI HLEBA!

Pišu na miz Dubrovnika: Prošlih dana je Ministarstvo pošta otkazalo službu, sa rokom od 6 meseci, svima ugovornim poštarama u srezu dubrovačkom, koji su članovi Sokola. Otkazana je služba poštarama u selima Maranovići, Luka Šipanjska, Koločep, Topolo i Orašac, a izgleda da će biti otkazano i onome u Zatonu. Svi ti poštari su najsavejnije vršili svoju dužnost, ali gospodin ministar pošta im otkazuje samo zato što su Sokoli, i što tako traže lokalni partijski sovjeti. Da je to tačno, najbolje dokazuje činjenica, što su ti lokalni sovjeti bili obavješteni o otkazu pre no što je odnosnim poštarama stigao zvanični akt, a što su oni triumfalno razglasili po celom srezu, kao „pobedu“.

PRETNJE „HRVATSKE ZAŠTITE“

Pišu nam iz Vojnog Tuka: Nedavno je osnovana u našoj općini Mrkopalj, „Hrvatska seljačka zaštita“, koja je odmah počela sa pretnjama. Sve do nedavno bili smo na miru, jer članovi HSS, seljaci, kojima se ne može ništa prigovoriti, nisu nikada ni pretili ni napadali. Naša sokolska četa je prilično osamljena u Gorskom Kotaru, ali zato, što je svojim radom koristila uvek narodu, priznaju joj to i protivnici, pa niko nije dirao u nju. Međutim je novi komandant Zaštite, Rude Grubišić, napao 25 marta člana naše sokolske čete, Emila Mataju, vredajući ga najgorim rečima, zato što je, kao Hrvat, član Sokola i preteći mu, da će ga premlatiti. Najgori teror vrši pret-

sednik opštine koji napada sve mirne građane i premešta sve bolje činovnike, pa se naročito okomio na našeg učitelja, koji je ujedno i tajnik sokolske čete, tražeći da bude maknut. Pretnje proti našoj četi na dnevnom su redu.

„HRV. ZAŠTITA“ ODUZIMA TUĐE NJIVE

Javljuju nam iz Okučana: U selu Borovcu, gde postoji vrlo agilna sokolska četa, koja pripada Sokolskom društvu Okučani, izvela je „Hrvatska seljačka zaštita“ još jedno novo i nečuveno nasilje. Na nagovor mesnog učitelja, poznatog frankovca, silom je oduzela njivu, koja je gruntno vlasništvo sokolske čete i na kojoj je četa nameravala da zida svoj dom, pa je uzorala i zasađila kao baštu za ovog frankovačkog učitelja. Ovaj nasilni čin izazvao je ogorčenje kod svih pristojnih seljaka, ali do sada niko od vlasti nije preduzeo nikakve mere protiv tog bezakonja.

SOKOLI I POSUMLJAVANJE

Pišu nam iz Dubrovnika: Omladinska sekcija našeg sokolskog društva se zavetovala, da će, u okviru Petrove Petoletke, preduzeti akciju pošumljavanja, pa je i ove godine zatražila sadnice u tu svrhu. Međutim su nove vlasti odbile da joj dadu sadnice, izjavljujući, da omladina svoju akciju vrši nedeljom, a da katolička crkva zabranjuje svaki rad u nedelju. I sa takvom nemogućom motivacijom onemogućuje se sokolski rad, kojemu je jedini cilj da koristi javnosti.

Za „Sokolski Glasnik“!

List „Sokolska Straža“, koji izlazi u Crvenki, donosi članak, pod naslovom „Naš ponos“, u kome kaže:

„Glasilo našeg Saveza „Sokolski Glasnik“ priredilo je opet jedno veoma prijatno iznenađenje: izlazi sada u novom ruhu i novoj formi, povećan sa još dve strane i tako obogaćen i obiljem vrlo zanimljivih stvari. Sve članstvo i svi rodoljubi s nestrpljenjem očekuju sada svaki njegov broj i čitaju ga na dušak, „bez predaha“. Jer zaista, ovo je sada jedini naš list u zemlji, koji najpravilnije obaveštava, ne samo svoje članstvo već i svu našu patriotsku javnost, o svemu što danas interesuje sve ispravne i poštene građane Jugoslavije. On smelo i odvažno postavlja svaku stvar na pravo mesto. Nema nikakvog uvijanja, dvosmislenosti ili podilaženja i izazivanja. Nikoga ne napada, ali snažno i energično brani interese sveg našeg naroda, na dostojanstven, viteški, sokolski način.

Čestitamo i pozdravljamo naš „Sokolski Glasnik“ sa žarkom željom da istraje na svom putu. Preporučujemo svima, koji žele da pravilno budu obavješteni o svemu što se odnosi na život i interese našeg naroda i naše mile otadžbine, Jugoslavije da čitaju ovaj naš najbolji i jedini opšte jugoslovenski list.“

Sokolsko društvo Rab, župa Sušak—Rijeka piše nam: „Redovito na svakoj sjednici uprave našega društva čitamo članke iz „Sokolskog Glasnika“. Iz njegovih napisa primamo potstrek za dalji rad. Populariziramo list svakom prilikom, dajemo ga ostalom članstvu na čitanje, tako da svi naši pripadnici čitaju svaki broj. Na posljednjoj sjednici JAVILO SE 10 BRAĆE, KOJI ŽELE DA BUDU PRETPLATNICI NA „SOKOLSKI GLASNIK“, pa Vas molimo da nam od 1 aprila šaljete još deset primjeraka više. Budite nam i dalje tako dobri informatori u našem sokolskom životu, čime ćete nas i unaprijed uzdržati da ne klonemo u radu.“

JEDNO OD NAJAGILNIJIH DRUSTAVA NA SAKUP-LJANJU PRETPLATNIKA jeste svakako ono u RUDNIKU SISEVAC. Do sada je našlo nekoliko desetaka pretplatnika na „Sokolski Glasnik“, a sada je ubralo pretplatu od njih 19 i poslalo upravi lista. Ističemo naročito ovaj način rada, jer nije dovoljno samo naći pretplatnike, već je POTREBNO I UBRATI PRETPLATU, odnosno postarati se, da bude uplaćena.

Проширење рата на север

У јеку полемике о „новој Европи“ и „новом свету“, дошло је вратоломном брзином до нове оружане акције на северу, којој су пале жртвом две мирне и неутралне државе. Значи да су све и најминималније наде, које су се везивале за посету г. Велса у Европи, или за интервенцију Ватикана, сасвим потонуле, и да се рат наставља удвострученом безобзирношћу, која сваки час може да доведе до још тежих изненађења.

Када су одлучили да поставе mine у норвешким територијалним водама, да спрече прелаз шведске геоздене рудаче, преко норвешке луке Нарвика, у Немачку, савезници су несумњиво узели у обзир све предности и штете, које од тога могу да настану, па су, познавајући противника, сигурно рачунали и са немачком оружаном акцијом, преко Данске на Норвешку. При том су морали предвидети да се Данска, чија се читава војска састоји од 25.000 људи, неће опирати, па да се немачка окупација те државе, не само неће дати спречити, већ да ће трајати дужије време. Морали су при том да узму у рачун и корист што ће је Немачка имати од те окупације, у стратешком и економском погледу, кад буде држала потпуно у својим рукама скандинавске мореузе и луке, те данску привреду, — затим упоредити то са штетом, што Немачка може да је има од губитка извоза рудаче из Шведске и Норвешке, и од проширења фронта на север, па према свему томе срачунати, колики је плус, а колики минус читаве те акције.

Чим су се Енглеска и Француска одлучиле на полагање мина, нема сумње, да је по њиховим калкулацијама, далеко већа штета за Немачку од губитка слободног увоза из Шведске и Норвешке, него ли је корист од окупације Данске. Има гласова који кажу, да ту калкулацију потврђује и само држање Немачке, чим се она одлучила да узме на себе одиум сврде двеју неутралних држава и ризико проширења операција на север, само зато да покуша да спречи то, што је, према савезничкој калкулацији, већа штета за њу.

Да ли је Немачка при том озбиљно рачунала, да се ни Норвешка неће опирати, као ни Данска, тешко је казати. Међутим, чињеница да се Норвешка одупрла и да јој савезници журе у помоћ, претставља чињеницу од пресудне важности за развитак сукоба на северу. Немачка може, додуше, да искрца чете на јужном делу Норвешке, у лукама којима савезничка помоћ може теже да приђе, због немачких мина у Скагерак; али се већ показало, да нису биле тачне вести о неком искрцавању у већем обиму, и да су немачки транспорти трупа прилично настрадали. У тим јужним крајевима нема међутим жељезне рудаче, а западни савезници могу несметано да искрцавају на читавој западној и северној обали Норвешке, зато што су далеко надмоћнији на мору; па да онда са севера, и из крајева, кроз које се извози рудача, заједно са Норвежанима, кушају зауставити надирење Немаца и потиснути их. Пошто је искрцавање чета на пријатељској територији далеко лакше него ли на непријатељској, Енглези и Французи рачунају, — кад би им успело да Немце баце натраг и да сами заузму обале Норвешке, које граниче са Скагерак и Категатом, — да би тим добили кон-

тролу над та два важна пролаза, која би њиховим јединицама, а нарочито подморницама, могла да отвори улаз и у Балтичко море, чиме би била оспорена слобода кретања немачке морнарице и на том мору. Поготово у случају, ако би и Шведска пошла са својом поестримом, Норвешком.

Ако би заиста Немцима успело да се одрже и да се утврде бар у јужном делу Норвешке, неће додуше тиме осигурати себи превоз жељезне руде, али ће очувати господство на Балтику, добиће нове базе за зрачну офанзиву према Енглеској, и држаће савезнике у шаху.

Постоји до душе и трећа комбинација, да Немци окупирају читаву Норвешку. Али обзиром на голему дуљину те земље према северу, то би се могло догодити једино у случају, када би савезници потпуно затајили са својом помоћи, као што је то било у случају Финске, што се овога пута чини као искључено. Последње вести показују чак да су савезници ступили у озбиљну акцију, да су успели да од Немаца отму неке норвешке луке, да потопе приличан број немачких лађа, да продру у Категат, и да се спремају чак да преотму Осло, А то угрожава озбиљно немачке планове.

Није коначно без интереса ни питање, како ће се према свему томе држати друге силе. Јасно је, да судбина Норвешке и Данске не може да буде индиферентна Шведској, као што је сигурно, да ће се симпатије америчког јавног мишљења још јаче обратити у прилог Енглеске и Француске. Међутим се тиме, што би Немачка преко ноћ постала искључива господарица свих излаза и улаза у Балтичко море, поставља проблем и за Русију, која се — била она царска или совјетска — не би могла никакo помирити да поднесе трајно једно такво стање. Јер шта јој онда вреди све њене базе у Естонији и Финској, ако је, заједно са свим тим базама, потпуно затворена у Балтичком мору? И зато није без интереса мишљење оних, који очекују, да све то може још више утицати на удаљивање Совјета од Немачке, које се, након финског мира, почело поново примећивати.

Изгледа по свему, да ће, док се бар у главном не изведу ствари на чистац на северу, југосток бити од мањег интереса за ратујуће стране. Међутим и то може бити само тренутачно, јер губитак неке позиције на северу може баш да наведе неку зараћену страну, да му потражи протувагу на другом месту. И зато државе на југосток прате са неумањеним интересом догађаје, и са неумањеном озбиљношћу врше припреме, да очувају свој мир и потпуно независност.

ЧАЈАНКА ДРУШТВА БЕОГРАД — МАТИЦА

Соколско друштво Београд-Матица приређује у свом дому, Делиградска улица, у суботу 13 о. м., чајанку са лутијом и изложбом кристалних предмета, у корист социјалне акције, коју спроводи друштвени Добротворни отсек. Улазница стоји 10 динара, а даје право на шољу чаја. Свираће џез-оркестар. Почетак у 17 сати. Соко-Матица очекује што већи посет ове хумане приредбе од стране сокола и пријатеља.

У Нишу је завршен тецај за предвојничку обуку

18 прошлог месеца почео је у Нишу Жупски одобрвени тецај, на који се пријавило 20 браће и 11 сестара, који су упућени од стране 20 друштава и чета. Вођа тецаја био је Зиси Тодоровић, а сестре је водила Штифтер Тончка, Савезна предњачица.

На тецају су се обрађивале и увежбавале слетске и такмичарске вежбе за 1941 годину. Обрађивани су сви предмети

(технички део програма). Др Ђорђе Михајловић (хигијена), Велимир Цемовић (Соколска мисао), Воја Марковић (Организација и администрација), Хранислав Гвозденовић (Петрова петолетка), Драгослав Тодоровић (Историја соколства), Рада Гавриловић (Рад жена на селу), Јана Јањушевић и Воја Ђорђевић (Просте слетске вежбе).

Тецај је био на интернатској основи а ред и дисциплина на

општер предњачког тецаја, ма да је тецај, према броју часова, био народно-одбранбеног карактера. Нарочита је пажња обрађена утврђивању знања војне обуке, као наоружању, стројној обуци, настави за гађање, ратној служби, оријентацији и употреби географских карата, о бојним отровима, скупној и личној заштити, — које је предмете са пуно воље и прегнућа предавао брат Драган Митровић, потпоручник и члан стручног одбора Жупе.

Остали предавачи били су: браћа и сестре Зиси Тодоровић

достојној висини. Завршен је 28 марта, када је брат Радован Димитријевић, старешина жупе, одржао пред врстом успело предавање о мисији сокола у данашњици, и подвукао потребу интензивнијег рада на селу и у граду.

Увече је приређена вечера са поселом. Том приликом говорио је брат Хранислав Гвозденовић о тешкоћи соколовања у садашњици и похвалио труд и вољу тецајца и предавача. Захвалио је нарочито сестри Тончки. Сви присутни су срдачно поздравили ове речи. Д. М. Тодоровић

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Соколско друштво Господинци приредило је соколско зборовање претпрошле недеље, које је отворио старешина, br. Žarko Vujkov, pozdravivši izaslanika Sokolske župe Novi Sad, brata Matiča i sve prisutne, koji su se okupili u velikom broju. Zatim je o ciljevima sokolstva govorio br. D. P. Žikić, načelnik, koji je u opširnom predavanju izložio nastojanje sokolske organizacije da koristi pojedincu, narodu i državi. Na koncu je održao zanosan patriotski govor, delegat župe, br. Marić, ocrtavši prilike u svetu i u zemlji, pozvavši sokole, da ostanu uvek budni čuvari narodnog i državnog jedinstva. Svaku stopu naše krvlju stečene zemlje moramo biti spremni da i krvlju branimo, ako to ustreba. Prisutni su pozdravili govornika srdačnim ovacijama i razišli se uz poklike Kralju, Jugoslaviji i sokolstvu. S. Vidić

Prošle subote bio je u Borovu načelnik sokolske župe Osijek, ing. Kvapil Miloš, koji je sa članovima izvršnog odbora, održao sastanak, a na kome se raspravljalo o održanju ovogodišnjeg župskog sleta u Borovu. U nedelju je održana sednica okružja, a kojoj su bile zastupljene jedinice Borovo, Vukovar i Borovo selo, pa se raspravljalo o programu rada za ovu godinu, o župskom sletu, itd.

Соколско друштво Крека, жупа Тузла приредило је првога априла прву овогодишњу забаву, која је била једна од најуспелијих за неколико последњих година. У просторијама соколског дома није било ни једнога места празног "horsku recitaciju izvodili su na-

раштајци, pod upravom brata Đemne Arnautovića. Nušičevu „Vlast“ su izvodili diletanti sokolskog društva sa uspehom, a naročito sestra Radojka Cvjetinović, koja je po stoti put pokazala svoje glumačke sposobnosti. Vrlo su uspešli i kupleti brata Momčila Rajkovića.

U ponedeljak 2 aprila priredjena je repriza celokupnog programa za dake i decu, koja je odlično uspjela.

Соколско друштво у Дрнишу остало је без своје највредније чланице, сестре Пера Гаšпарди, начелнице, која се удала за г. З. Капића. Сестра Пера је годинама вршила дужност начелнице са много љубави и пошртвовања, водећи често сама све категорије женског чланства. Иако јој је рад био, услед познатих прилика, онемогућиван, она је храбро kročila napred, a njen primer davao је snage i другима, pa се Sokolsko društvo u Dznišu održalo u natoč poznatim nedačama. Venčanju sestre Gašpardije prisustvovao је већи број чланства, u ime koga се s njome oprostio prosvetar društva.

Дрнишки Sokoli rade neumorno. Nedavno је diletantska sekcija priredila uspelo pozorišno veče, којом приликом је даван један Nušičev koquad. Sve kategorije marljivo uvežbavaju, vežbe za svesokolski slet. Чланство је nesalomljivo i odano zavetnoj sokolskoj misli.

Соколско друштво Тјесно је, 30 марта, са својим lutkarskim pozorištem gostovalo kod Hidroavionske baze u Vodicama, gdje је prikazivalo komad „Čosa kod Kralja Oluja“. Posle toga се u

Godišnje skupštine naših jedinica

Соколско друштво Бијела (Бокa Kotorska) održalo је godišnju skupštinu u prisustvu brojnog članstva, koje је sa pažnjom saslušalo govor društvenog starešine i starog sokolskog radnika, br. M. Zloковића. Poslani су brozjavni pozdravi Nj. Vel. Kralju, Banu, SSKJ i generalu Varjačiću. Uspešan је rad bio u okviru Petrove Petoljetke o kome је podneo opširan izveštaj br. Ivan Slabi. Iz podnetih izveštaja vidi се aktivan rad društva i u ostalim pravcima, a napose u cilju podizanja doma, za što су učinjene i čine се огромне žrtve i napori. Sokoli Bijele pouzdano се nadaju, da će rad u SPP moći krunisati dovršenjem doma. Na koncu је izabrana dosadanja uprava sa bratom Zloковиćem на čelu.

Соколско друштво Rogoznica, kod Šibenika, održalo је godišnju skupštinu, koja је bila odlično posećena, na zaprepašćenje protivnika, koji су mislili, da су otimatinom sokolske imovine i otkazivanjem prostorija uništili sokolski rad u Rogoznici. Skupštinu је otvorio br. Niko Lušić, u svome domu, jer је društvo bez prostorija, a sokolski dom još nije dovršen. Iz podnetih izveštaja vidi се, sa koliko су požrtvovanja i ljubavi radila braća i pod vrlo teškim okolnostima, koje ih nisu mogle slomiti, već су im dali snage za dalji rad. Prisutni су tražili da im govori o opštem stanju i radu sokolstva, br. Rudolf Koštre, osnivač društva, koji је zbog gubitka službe kao Soko morao poći u Beograd, где је namešten u Savezu Sokola K. J. Srdačno pozdravljen, br. Koštre је govorio opširno o svima pitanjima, koja interesuju Sokole i Jugoslaveno.

Zaključeno је, da се pristupi akciji za dovršenje društvenog doma, pa је izabran на čelo odbora за dovršenje doma, br. Koštre, inicijator те gradnje. U novu upravu izabrani су pored starešine br. Lušića, braća i sestre Paško Bogavčić, Ivo Radić pk. Nikole, Šimun Lušić, Ivo Delale, Drenka Lušić, Bego Nikoleta, Ivo Medić, Lovre Lušić, Ivo Bego, Niko Ercegović pk. Bare, Ivo Lovrić, Z. Živković, Ante Ercegović-Danielj, Blaž Caparin, Blaženka Lovrić, Anka Caparin, Josip Klamuš, Ante Graovac i dr. Rogoznica је još jednom dokazala, da је bila и da ostaje sokolska i jugoslovenska!

Porast stanovništva Sofije

Prema zvaničnim podacima, bugarska prestonica, Velika Sofija, је imala prvog januara 375.450 stanovnika, od čega sama varoš Sofija, bez predgrada, 330.000 stanovnika. Prirast, prema prošloj godini, iznosi 14.180 stanovnika.

vrlo ugodnom raspoloženju razvio živ ples. Pažnja koja се sa strane Hidro-baze u Vodicama već od davno ukazuje prema našem društvu, ovog је puta došla до naročitoг изражаја, jer је ciljeli prihod od zabave, koja је bila aranžirana u režiji podoficira, a na koju је naše društvo bilo pozvano, poklonjen u fond našeg društva.

Соколско друштво Zgošča Kakanj приредило је, na drugi dan katoličkog Uskrsa zabavu sa pozorišnim komadom „Zla žena“, od J. St. Popovića. Priredba је odlično uspjela, a чланство i ostala publika sa odobravanjem су primili pozorišni komad. Društvo će nastaviti sa radom u pozorišnoj sekciji, pošto raste interes među stanovništvom.

Sokoli, poštujujte i ponosite se svojim!

Pitanje o kome je ovde reč, izgleda mnogima sporodno. Mi Jugosloveni smo veoma obazrivi ljudi, toliko obazrivi da može svako da nam se „na glavu popne“. Ali niko ne gleda kuda vodi ta naša obazrivost i to popuštanje. Često se lupimo po čelu kad je već kasno i zato se treba okaniti sličnih bolčivosti.

Veoma često vidimo ovu sliku: naš državni službenik, valjda zato da bi pokazao službenost prema svome sugrađaninu, odgovara mu mađarski ili nemački, premda taj meštanin ume da govori i našim jezikom. Ili istaknuti nacionalist, Jugosloven, govori sa svojom poslugom njenim jezikom, pa tako gazda izgleda da je sluga, a sluga gazda (kako to lepo reče, u svom nedavnom predavanju, br. dr. Gradojević). Ili u kancelarijama, pa često i u državnim, radi jednog Nemca, Mađara ili Italijana, govori celo odeljenje njegovim jezikom, — da se čovek ne muči. Ili na ulici: grupa ljudi, među kojima ima možda i Sokola, glasno i bučno govori stranim jezikom. Ili u kafani se veseli društvo, u kome ima i dobrih nacionalista, a ipak teraju cigane, da im pevaju mađarske pesme i to na mađarskom jeziku. Ili: stotine naših radnja, gostionica, hotela, knjižara, klubova itd. nose strana imena, često imena ugnjetaca Slovena i svega što je slovensko. Ili: u radnjama i trgovinama svi, pa i mnogi naši Sokoli, traže samo stranu robu, ako nosi taj i taj strani natpis, tu i tu firmu, a drugu neće. Ima i takvih pričica na svakom mestu i na svakom koraku.

Dolazi u radnju jedan gospodin, svi znaju da je ino-rođac, a gazda, pomoćnici, pa čak i šegrti, klanjaju se i pozdravljaju ga na njegovom jeziku. A on, nabuši, ni reči na našem jeziku, nego se još izdere na šegrtu što ne zna nemački, a gazdi podviče. Gazda pak mirno pokunjio glavu i izvinjava se, uvveravajući da će on već izvući uši šegrtu za to.

U blizini prestonice, na petnaestak kilometara, postoje mañjinska udruženja, klubovi, muzike, lokali, i jao onome od naših ko bi se u sudio tamo zaviriti! Naši čak biraju ulice da zaobiđu ta mesta, samo da ne bi izgledalo da ih „izazivaju“. Obazrivi ljudi!...

Jedan naš Soko ima da govori s jednim uglednim trgovcem — Mađarom, pa unapred skida značku, da mu se ne zamere. — U kavani veselo društvo, pomešano. Prolazi naš čovek i pozdravlja na italijanskom. Zove kapelnika i naručuje italijansku pesmu, „onu što peva Dilji“. Itd.

Postavlja se pitanje: ko svemu tome treba da stane na put?

Zar sme da bude Sokola, nik, nije dužan da traži da se govori državnim jezi-

kom? Zar iko u svetu, sa svojom poslugom, govori jezikom poslugete? — Zar se u kancelarijama naših preduzeća i firmi, pa čak i u državnim, sme i da čuje neki neslovenski jezik, kada to nije iznimno važno i potrebno?!

Zar sme da bude Sokola, koji tako javno govore jezikom, slovenstvu nesklonih nacija, kada to nije preka potreba? — Zar onoj grupi raspoloženih mladića nisu lepše naše pesme od stranih? — Zar naši trgovci i zanatlije nemaju lepših imena za svoje radnje i trgovine, od stranih? Gde su teba imena naših gora, reka, polja, pa zatim istorijska imena itd.? Zar su lepša i zvučnija strana?

Zašto naši traže samo stranu robu, a na drugoj se strani žale, da se njihova roba slabo prodaje i traži? Zar je, sve što je strano, bolje?

Zar naš ugledni Soko trgovac, za ljubav nekoliko dinara, treba da se klanja nadutom i bezobzirnom ino-rođcu, da govori njegovim jezikom i da tera poslugete — našu omladinu — buduće trgovce, da se povinuju tuđim željama, koje su u suprotnosti sa onim što je naše, — jugoslovensko? Zar nam tuđina nije bilo dosta? Zar smo ranije smeli da se, makar i na svome, tako ponajšamo? Zar su to Jugosloveni i Sokoli, koji se svoga stide?

Dosta je već toga! Sokoli su baš oni, koji treba da stanu tome na put. Oni treba da su verni stražari svega onoga što je naše, svega što je jugoslovensko.

Sokoli, na stražu! To su vaše dužnosti! Suzbijajte sve to, i čuvajte svoje! Ne dajte da se tuđim šepuri po vašem! Imali smo u najbližoj istoriji živih primera, dokle dovodi tolerancija; obazrivost i popuštanje. Sprečavajte u miru, da bude lakše u ratu. I to je naoružanje, i to ono najjače, — duhom — unutrašnje!

Ivan Sedlaček

КАДРОВСКИ ТЕЧАЈЕВИ У ЖУПИ НОВИ САД

На дан 14 марта у Суботици, и 30 и 31 марта у Новом Саду одржани су први испити за скраћење кадровског рока соколима који одлазе у стални кадар. Од пријављених 46 кандидата испите је положило са успехом 13, а осталима је одобрено да могу после месец дана поново полагати, како би се овом повластицом могли још ове године користити.

Начелништво жупе је, на предлог народно-одробног отсека, ове испите врло добро организовало. Захвалност за то иде свој браћи из народно-одробног отсека, као и начелнику друштва Суботица-Матица, мајору Видаковићу Анти, и капетану Недељковићу Миленку, који су допринели да се овај важан рад обави са успехом.

С. Пипан

НЕУРЕДНОСТИ НА ПОШТИ

Stižu nam tužbe iz raznih krajeva Banovine Hrvatske, da naša braća ne dobijaju sokolske i ostale jugoslovenske listove, koji im se šalju, već da ti listovi na pošti nestaju. Naročito u okolini Varaždina već nekoliko brojeva „Sokolskog Glasnika“ redom, nisu primili pojedini pretplatnici, ma da su im listovi uredno poslali. A žale nam se, da se to događa i ostalim listovima jugoslovenske orijentacije, pa redakcijama stižu molbe, da im se listovi šalju u zasebnom omotu.

Isto tako pojedina društva i čete u severnoj Dalmaciji se žale da uopšte ne primaju nikakvu sokolsku poštu, a pogotovo ne „Sokolski Glasnik“, ili druge jugoslovenske listove. Sve to nestaje na poštanskim uredima.

Upozoravamo nadležne faktore u Banovini Hrvatskoj, kao i gospodina ministra pošta u Beogradu, na ovu anomaliju. Mi verujemo da nije njihova namera, da se ovakvim samovoljnim postupcima poštanskog osoblja, u nosi nered i anarhija u naše krajeve, pa apelujemo na njih da preduzmu mere, kako bi državni službenici svuda i prema svakome na jednaki način vršili svoju dužnost!

УСПЕЛА АКАДЕМИЈА ДРУШТВА БЕОГРАД III

Нараштајска академија Соколског друштва Београд III, једног од најактивнијих и бројчано најјачег у престоници, одржана прошле недеље, дада је још један доказ више, колико се успеха може да постигне у раду са омладином. Пред пуном двораном дома Сокола III, поздравно је присутне бр. Нико Калоћера, подвукавши значај соколског васпитног рада међу омладином и позивајући нараштајце да остану верни соколским идеалима, јер ће само кроз соколану моћи да постану добри грађани и чувари домовине.

Први су наступили нараштајци са простим вежбама, а затим је женски млађи нараштај извело вежбе на греди са много спремности.

Просте вежбе мушког нараштаја са скупинском сликом на завршетку свиделе се публици, као и млађи нараштајци на коњу, за коју тачку се може рећи да је била највеселија. Што су вежбачи били мањи, то су били срдачније поздрављани. Наступиле су старије нараштајке вежбама на греди, побравши заслужен аплауз, као и старији нараштајци, са простим вежбама.

Просте вежбе млађег мушког нараштаја показале су лепу увежбаност, као и скупине нараштаја, тачка, која је све задивила. Десетак скупинских слика, врло тежих за нараштајце, изведене су врло ефектно. Последња слика, пирамида са заставом, одушевила је публику.

Леп је био наступ старијих нараштајки у тачки „Залазак сунца“, изведеној прецизно и елегантно. Наступом старијих нараштајаца на разбоју, који су показивали да нису далеко од многих чланова, завршен је технички део програма. Све тачке праћене су на клавиру. Млађи соколићи и соколице били су поздрављани непрекидно, па се осећала нитимна домаћа атмосфера. После програма настављена је забава у пријатном расположењу.

Јм.

Годишња скупштина Соколске жупе Тузла

Соколска жупа Тузла одржала је годишњу скупштину 7 априла у просторијама соколског дома у Тузли. Скупштини је присуствовао велики број делегата друштва и чета.

На дан раније одржана је седница збора друштвених и четних начелника и начелница, такођер у великом броју као и седница Стручног одбора жупе. Седници је председавао заслужни соколски радник бр. Осман Туфекчић. На седници су претресена детаљно важна питања која треба успешно решити у идућој радној години па су на крају предлози упућени скупштини.

Жупску скупштину отворио је старешина, брат Никифор Тодић, једним опсежним говором, нарочито о приликама код нас, у свету и посебно у соколству. Делегати су изразили жељу да се овај говор брата Тодића умножи и достави свим јединицама.

Скупштина је упутила брзојавне поздраве Њ. В. Краљу Петру II, Њ. В. Кнезу Намеснику Павлу, Бр. Савезу, своме бившем старешини бр. Стајићу и бр. Е. Гангу.

Затим се прешло на читање извештаја појединих референата и дискусију. Из извештаја,

види се да је рад плодан. У извесним јединицама опао је број чланства, а негде порастао. Оно што је отпао то је само по себи било труло и корисно је да је отпао. Запажен је леп успех у оквиру Сок. Петрове петољетке, о чему је вредно посебно писати.

Из извештаја Народно-одробног отсека види се да је било на неколико места покушаја ометања рада, нарочито се жалио делегат друштва Дервента, да им је била забрањена прослава 6 септембра и да су им премештени многи соколи-чиновници.

Након разрешнице изабрана је нова управа на челу с братом Н. Тодићем и врло малим променама у чланству старе управе.

На крају је одлучено да жупа на лето прослави двадесетгодишњицу свога рада и том приликом одржи жупски слет 30 јуна и жупско такмичење за све категорије осим деце. Сок. чете такмичење се за једну пољопр. справу која ће остати њихово власништво.

Скупштина је завршена у духу соколског братства и љубави песмом „Ој Словени“ и сликањем пред домом.

Ст. Бојовић

Предњачки течај за почетнике Соколске жупе Сарајево

Увиђајући потребу за појачањем предњачког кадра, без кога нема стварног соколског рада начелништво Соколске жупе Сарајево одржало је од 4 до 17 марта општи предњачки течај за почетнике, чланове соколских друштва, са територије жупе Сарајево.

Течај је похађало 21 течајаца из друштва: Зеница, Калиновић, Високо, Доњи Вакуф, Горражде, Бреза, Згосћа Какањ, Сјетлина и Рогатица, а по занимању било их је: земљорадника 5, радника 1, токара 2, трг. помоћника 2, опанчара 1, кројача 2, кожара 1, обућара 2, електричара 1, рудара 2, прив. намештеника 1 и прив. чиновника 1.

У 13 радник дана апсолвирано је целокупно градиво и научене просте слетске вежбе мушког нараштаја, за ову и 1941 годину, и један део чланских. Пређено је и градиво из народно-одробне струке, као настава гађања, познавање земљишта и читање карата, стражарска служба, стројева обука, те бојно-отровна служба.

Течај је био за друштва бесплатан, а у режији Жупе. Водник течаја био је бр. Салем Јајатовић, жупски путујући предњак, а предавачи чланови Начелништва Жупе и Стручног одбора. За војничке предмете подељен је био активни пеш. поручник г. Мајербергер, који је успешно обавио поверени му посао.

Као активни предавач у течају узео је учешћа и старешина Жупе, бр. др. Војислав Бесаровић, који је течајевцима испричао историју соколства ових крајева, у чијем је раду најактивније учествовао. Нема сумње

да је овај час најбоље успео, јер је изнео многе интересанте догађаје, о којима уопште није писано. Један час је одржао и бр. генерал Мирослав Томић, члан Стручног одбора Жупе, који је течајцима дао опште упуте за народно-одробни рад.

С обзиром, да се у раду многих јединица осећа помањкање стручно образованог предњачтва, одзив јединица не може задовољити, али, успех лежи у томе, што су на течају учествовали течајци из оних друштва, којима су предњаци потребни.

Да би течај што јефтиније коштао, Коло Соколица друштва Сарајево-Матица ставило се на располагање да бесплатно куку. У том раду предњачиле су сестре: Божена Шумова, Милка Полуца, Мира Петровић и т. д.

Течај је закључен заједничким ручком, па је начелник Жупе, бр. Ружичка Божи, течајцима пожелело успех у новом, предњачком животу, а у име течајаца захвалио се Начелништво и Колу Соколица, брат Блажек Стјепан из Зенице.

К. Тодоровић

Sokolstvo za čuvanje našeg neba!

Savez Sokola K. J. je uputio okružnicu svima sokolskim župama, društvima i četama, u kojoj ih, u vezi sa proglašom Kraljevskog Aero-kluba „NAŠA KRILA“, poziva da se sva omladina odazove na ovaj apel za najplemenitiju službu svom Kralju i otadžbini. Neka uprave upute omladinu, koja želi da se svrsta među čuvare našeg neba, kako da izvrši prijavu za školu. „Očekujemo da će naše jedinice shvatiti važnost ovog apela i sve preduzeti da se sokolstvo dostojno oduži i ovoj dužnosti!“

Čitajući novine...

U isto vreme, dok ceo svet piše o planovima za gotovo potpunu uniju između Engleske i Francuske, ne samo za vreme rata, nego i kada se rat svrši; i dok u „Novostima“ čitamo, kako naš zemljak, čuveni američki pisac, **LUDWIG ADAMIC**, organizuje veliki pokret za duhovno ujedinjenje čitave Amerike, videći u njemu jedini put ka snazi i napretku, — naši, po izbor vodi i velikani, iz dana u dan, najvećom strašću razjedinjuju i rasparčavaju i ovo malo sloge, približenja i jedinstva, dok koga smo bili došli, i vide jedinu snagu i napredak u što većem drobljenju

I to je zaista snaga i napredak, ali ne za nas, već za naše protivnike!

„Hrvatska straža“ objavljuje na prvoj strani jednu izjavu slovačkog predsednika vlade, Dr Tuke, u kojoj se kaže:

„Česi su nam bili doduše bratski narod, po rasi i jeziku ali ostaje činjenica, da se oseća mnogo teže, ako je neko ognjetašan od bratskog naroda, nego ako nad njim vlada jedna strana velesila.“

Što se ognjetašanja tiče, u to više ne veruje ni živa duša u Slovačkoj. Ali što je zanimljivo, to je, da i sam Dr Tuka priznaje, da — nad njime vlada „jedna strana velesila“... A nije bez zanimljivosti ni činjenica, da „Hrvatska straža“ to prenosi sa odobravanjem, iz čega bi se dalo zaključiti, da bi i ona lakše osećala, kad bi i nad njome vladala „jedna strana velesila“...

Ljubljansko „JUTRO“ izveštava, da je nedavno došlo do čitave alee, zato što je, u nekom državnom nadležstvu u Ljubljani, jedna činovnica pozdravila nekog gospodina sa rečima „ZDRAVO!“... Morao je odmah da se sastavlja zapisnik i da se povede istraga, na što je činovnica izjavila, da je taj pozdrav naučila od mladosti i da ga se neće odreći ni pred čijom pretnjom, jer joj savest kaže, da time ne čini nikakvo zlo.

Ali pozdrav „Zdravo“ je SOKOLSKI POZDRAV, a to pretstavlja, ne samo smrtni greh, već i razlog za najtežu kaznu, u kraju gde vedri i oblaci — g. predsednik jugoslovenskog Senata...

Zagrebački listovi su petitom objavili sličnu vest, da su se 8 aprila održale zadušnice za pokrovitelja i prosvetitelja J. J. STROSMAJERA, na kojima, sem par članova Akademije i nekoliko gospoda, nije prisustvovao niti jedan od istaknutih predstavnika hrvatskog političkog i kulturnog života. A u jednom almanahu, ili kalendaru hrvatskih književnika, koji je nedavno objavljen, čitamo, da je „te i te godine umro J. J. Strosmajer, PUBLICIST.“

Znači: Od „ponosa i oca hrvatskog naroda“, kako su ga nazivali Preradović i Senoa, — od njega stvorena Akademija je Strosmajera snizila na anonimnog prosvetitelja i pokrovitelja, a kalendar hrvatskih književnika na nešto, što se jedva približuje kojem bilo saradniku „Hrvatskog dnevnika“ ili „Hrvatske straže“... I još malo, pa ćemo u zagrebačkim novinama čitati: „Bio tako neki Strosmajer, iz okoline Osijeka... itd.“

„HRVATSKI DNEVNIK“ javlja, da je u Osijeku održan zbor ta-mošnjeg odbora „JADRANSKE STRAŽE“, koji je „jasno pokazao, da je Jadranskoj straži mesto u hrvatskom narodnom pokretu“. List kaže, da građanstvo Osijeka ranije „nije odobravalo pravac održavan u pojedinim organizacijama J.S., pa je svoje raspoloženje očitovalo u apstinenciji od rada u tom društvu.“

Nije li to najočitiye priznanje, da se samo ide za potpunim partijskim totalitarizmom, koji priznaje samo ona društva, koja mu se potpuno potčinju; a čim neko društvo hoće da ostane nezavisno, onda može čitavo Jadransko more da propadne pa gospoda partizani neće ni prstom maknuti za to? I zar to nije najgore partizanstvo, kad se, od jednog udruženja, čiji se ciljevi protežu na čitavu državu, traži, da mu mesto bude u jednoj jednoj partiji? I kakvu vrednost imaju, nakon toga, ranije optužbe „H. dnevnika“, da je, ovo ili ono društvo bilo u službi drugih partija i režima? I gde da bude, prema tome, mesto „Jadranske straže“, u krajevima izvan Hrvatske. kao i u onim krajevima u Hrvatskoj, u kojima žive Srbi?!

Zvanična „SLOVAK PRESS“, koju izdaje g. SANJO MACH, priznaje sama, da se na univerzitetu u Bratislavi nalaze 23 profesora i nastavnika Čeha, pored 40 profesora i nastavnika Slovačka i 3 Rusi. Znači da, i pored sve kampanje, što je g. Sanjo Mach, zajedno sa Gestapom, vode protiv svega što je češko, ni u „nezavisnoj“ Slovačkoj ne bi jedini univerzitet mogao uopšte da funkcioniše, — kad nebi imao čeških profesora... A inače, g. Sanjo Mach i „Hrvatska straža“ uveravaju svet, da su Česi samo — upropastili Slovačke...

ЖУПСКИ ПРОСВЕТНИ ТЕЧАЈ У СКОПЈУ

Свечано, у присуству изасланика Команданта Армије, генер. Дамњановића, директора Учитељских школа Јов. Ристића и многих сокол. радника и наставника, завршен је жупски просветни течај, који су похађали и успехом завршили 87 ученика и ученица IV и V разреда Учитељ. школе, чланова и чланица Друштва Скопље I.

Том приликом су одржали пригодне говоре: вођа течаја, Мирко Јовановић, који је свечаност отворно и приказао рад и успехе течаја; старшина жупе Стев. Газикаловић, старшина друштва пук. Ивачић и изасланик Ком. Армије, ген. Дамњановић. Говорио је и течајац бр. Петих.

Свршеним течајцима су подељени комплети „Сок. просвете“, послати од стране СПО, календари „Сок. њива“ итд. Течај је у сваком погледу оправдао напоре који су уложени у њ. Предавало је 17 предавача, а одржано је око 40 предавања.

ODGODA TAKMIČENJA

Takmičenja u vrhunskim vežbama na spravama, koja su bila raspisana za 20 aprila, odgadjaju se na 12 maja, iz razloga što taj dan padaju Duhovi, pa će pojedini takmičari lakše dobiti potrebna odsustva. Takmičenja održaće se u Beogradu, a tačan program i raspored dostaviće naknadno Načelnništvo S. S. K. J.

Предњачки течај соколског друштва Србобран

Управа Соколског друштва Србобран испунила је једну важну тачку Соколске Петрове петолетке те је организовала десетдневни општи предњачки течај за чланове, чланице и нараштај. Жупа Нови Сад изаслала је на овај течај свога предњака, Вилића Марка, чијом заслугом је овај течај завршен са примерним успехом, тако да ће друштво Србобран за кратко време имати нов мла-

ди кадар предњака, способних за техничко вођство.

Течај је завршен 22 марта, а завршила су га 4 члана, 2 чланице, 4 нараштајца и 2 нараштајке, са врло добрим и одличним успехом. На течају је обраћен Тиршев сустав, историја соколства, организација, идеологија, а из народно одбранбеног рада настава тађања, са опшом пушке. На крају течаја течајцима су подељена уверења.

Delovni zbor Prekmurskega okrožja

Nedavno so se zbrali v Murški Soboti (župa Maribor) predstavniki vseh v prekmurskem okrožju obstoječih sokolskih edinic, tako onih, ki razvijajo delo, kakor tudi onih, ki so ga radi vladajočih okoliščin zaenkrat ustanovile. Okrožna uprava je domnevala pravilno, da položaj ni tako obupen, kakor se je zdelo na prvi pogled. To je dokazal tudi sam zbor, na katerem je imel predsednik okrožja, br. Niševic, zadovoljstvo, da je mogel pozdraviti zastopnike z obeh naših meja, nemške in madžarske. Posvetovanje so trajala pet ur in so dovedla do sklepov, ki bodo slej ali prej gotovo rodili i pomembne sadove, če bo za njih provedbo povsod dovolj razumevanja. Okrožje bo apeliralo tudi na Savezno upravo oziroma na njen narodno-obrambni odsek, da priskoči edinicam ob državni meji s tem, da bo žrtvoval izvestno vsoto za širjenje sokolskega tiska ob njej.

v prvi vrsti „Sokolskega Glasnika“; njegova borbenost nam je bila že davno potrebna, in če ga bomo znali plasirati v najširših narodnih plasteh, bomo s tem dvignili duh odpora proti škodljivim vplivom, ki prihajajo čez meje.

Zbor je začrtal obenem delovni program za tekoče obdobje: predvidena je večja prireditve v Murški Soboti, razen tega prireditve, namenjena predvsem sokolskim četam, potem kolesarski krožni izlet, ki bo zajel vse sokolske edince, in pa razne tekme. Zbora sta se vdeležila župni prosvetar br. Mika Dojčinović in pa župni podnačelnik br. Ciril Hočevar. Po izvolitvi nove odnosno-pravilnije-obnovitvi dosedanje okrožne uprave se je prešlo k podrobnostim, ki so jih ločeno obdelovali prosvetarji in pa načelniki ter načelnice. Verujemo, da nas bo letošnja jesen našla pomlajene pri pojačanem sokolskem delu. M. K-č.

Гласови штампе

У „Гласу Матице српске“, у чланку о југословенству, пише др. Милан Поповић:

„Сувишац је и најважнији сваки страх, да би Југославија, мати Југословена, југословенством или југословенском мишљу, могла затрти Србима, Хрватима и Словенцима њихова имена и друга народна обележја, када то кроз векове нису могле да учине туркијске државе и власти, а много савлије него што је њихова држава, Југославија.“

Борити се и радити на уништењу јужнословенске мисли и идеологије, значи борити се и радити на уништењу и Југославије, која баш тој мисли има да захвали свој постанак. Ма што иначе радили Срби, Хрвати и Словенци, морају се добро чувати, да не западну у шовинизам, јер овај може да има кобних последица у нашем националном и државном животу.

Наш национални рад има се, према свету томе, кретати сад не само у чисто српском, хрватском и словеначком него и у општем националном и државном, јужнословенском духу.“

SRBI I HRVATI U AMERICI

Američki „Srbobran“ javlja, da je, za vreme zasedanja glavnog odbora Srpskog Narodnog Saveza u Pittsburghu, održao svoje sednice i glavni odbor Hrvatske Bratske Zajednice, pa je tom prilikom upravni odbor Srpskog Narodnog Saveza pošao u posetu braći Hrvatima i hrvatskom domu. List veli, da su srpski predstavnici Severoameričke Unije bili bratski dočekani i srdačno pozdravljeni od predsednika Butkovića, kome je odgovorio predsednik Srpskog N. S., Vrličić. „Pozdravi su bili u duhu bratske ljubavi i sloge“ i izazvali su najlepši utisak kod svih rodoljubivih Srba i Hrvata u Americi.

će Savez slati upuduće samo o-nima knjige saveznog izdanja, koji unapred pošalju novac. Novac slati na čekovnu uplatnicu br. 53.600.

„Hrv. Junak“ za vaspitanje bez nadzora!

Prosvetno odeljenje banske vlasti u Zagrebu objavilo je nedavno okružnicu, prema kojoj učenici srednjih škola ne smeju da budu ni u kom društvu ili organizaciji izvan škole; a u onim organizacijama, koje su u školi, treba na svakom sastanku da bude jedan profesor. Protiv te okružnice ustaje u „Hrv. Dnevniku“ šef propagande „HRVATSKOG JUNAKA“, Mirko Glojncarić, tvrdeći, da bi se te mere mogle dođue preduzeti špam organizacija, koje „nisu nikada imale svrhu da odgajaju omladinu u hvatskom duhu“, ali ne spram „Hrvatskog junaka“, koga vode ljudi, koji imaju puno poverenje Dr. Mačka“. Znači da „Hrv. Junak“ traži za sebe izniman privilegij, dakle baš ono, što je nesnovano prigovarao školstvu! G. Glojncarić se najviše boji, da bi se moglo dogoditi, da, kao nadzorni nastavnik za organizaciju „HRVATSKOG JUNAKA“ dođie čak i „nekoji oduševljeni član jugoslovenskog Sokola“... Osim toga, ovaj tobožnji odgojitelj mladeži veli, da „djaci imaju svoja mišljenja i da se u prisutnosti profesora ne bi nikako usudili suviše slobodno izražavati, niti dati maha svome mladenaštvu; pa bi se tako moglo dogoditi, da djaci počnu izbegavati organizaciju „Hrvatskog Junaka“.

Kao što se, dakle, vidi, izgleda da „Hrvatski Junak“ nema druge privlačnosti za omladinu, nego što je ta, da se BEZ IČIJEG NADZORA „SUVIŠE SLOBODNO IZRAŽAVA“ I DA „DAJE MAHA SVOJME MLADENŠTVU“, — što se protiv svim zdravim pedagoškim principima na svetu! Bez te vaspitne anarhije bi, prema priznanju samog šefa propagande „Hrvatskog Junaka“, — omladina potpuno napustila tu organizaciju...

Smrt vrednog Sokola

Grgić Nikola pok. Petra dugogodišnji član sokolskog društva Solin, župa Split, preminuo je 31 marta, nakon teške bolesti.

Pokojni Nikola bio je jedan od prvoboraca solinskog Sokola u kome je vršio razne funkcije sve do smrti. Braća iz Solina su ga u punom broju ispratili do večnog počinka, pa se od njega dirljivim govorom oprostio starešina, Dr. Žišić Martin, koji je naročito podvukao nastojanje pokojnika, da solinskim sokolima pribavi vlastiti dom. Društvena glazba otvirala je posmrtni „počuj vječni“.

Neká je večni spomen bratu Nikoli Grgiću!

ORGANIZACIJA NARAŠTAJ-SKIH SVRATIŠTA

Načelnništvo Saveza Sokola K. J. pozvalo je sve jedinice da uredite naraštajska svratišta, u kojima bi naraštajci mogli da konače. Time će se naraštaju pružiti prilika da što bolje upozna svoju domovinu. Dovoljno je da jedinice uredite jednu prostoriju u domu ili kod privatnika, sa nekoliko kreveta ili slamarica, pa i same slame. Konačišta su potrebna u vremenu od 15 juna do 15 septembra. Upute za uredjenje svratišta za naraštajce izaći će u aprilskom broju „Prednjačkog Zbornika“. Podatke o ferijalnim svratištima treba poslati Načelništvu Saveza S. K. J. do 15 maja i u njima označiti: jedinicu, kome se treba javiti kod dolaska, broj prenočišta (kreveta, slamarica), saobraćajne veze, prehrana. Načelnništvo oštampaće popis prijavljenih svratišta, uz potrebne upute.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Čitavu svetsku javnost zapuna pitanje, kakvo će držanje uzeti Sovjetska Rusija nakon sklapanja mira sa Finskom. „Neue Zürcher Zeitung“ objavljuje članak o tome, tvrdeći da je isključeno, da bi moglo doći do uže saradnje između Moskve i Rima, naročito na političkom polju. Švajcarski list misli, da su Sovjeti zadovoljni što se finska avantura pak povoljno završila za njih, pa da ne misle ponovo da je obnavljaju, već žele da se, što je moguće brže, vrata na staro gledište, da zadrže ulogu posmatrača u dašnjem ratu. Rusija će možda i dalje podupirati ekonomski Nemačku, u izvesnoj meri, ali samo zato da se rat što više odulji, a ne zato, što želi nemačku pobeđu.

Sa time u vezi listovi podvlače, da je već na prvi protest Pariza, zbog telegrama poslanika Surića, Moskva opozvala svog ambasadora, u čemu se također vidi znak, da Staljin ne želi da dođe do potpunog prekida sa zapadom. Veliku pažnju je izazvao i članak poluzvanične moskovske „Pravde“, od 5 aprila, u kome se kaže da je Nemačka, usled blokade, otežena od svih sirovina, i da će morati izgubiti rat. Vrlo je značajna i promena stava Rusije prema Japanu. Jer moskovski radio ponovo napada japanski imperijalizam u Kini, a trgovački pregovori, koji su se vodili između Rusije i Japana, naglo su prekinuti.

Revija „Amerikan Mercury“ objavljuje zanimljiv članak o Staljinovom saradniku, Andreju Ždanovu, za koga se tvrdi, da je jedini pravi inspirator čitave sovjetske spoljne politike, te da je plan o osiguranju ruskih baza na Baltičkom moru, bio njegov američki list tvrdi, da je Ždanov već predodređen kao Staljinov naslednik.

Nedavno je u Severo-Američkoj Uniji otvorena anketa o držanju američke publike prema sadašnjem ratnom sukobu. Rezultat ankete je bio, da se 84% glasova izjavilo da želi pobeđu Engleske i Francuske, 14% glasova su neutralni, a tek 2% se izjavilo u prilog Nemačke. „Njujork Tajms“ tvrdi, da u Americi vlada nerazpoloženje protiv Nemačke, zbog

načina na koji ona vodi rat, kao i zbog postupanja sa Poljacima i Česima. Sem toga Američani drže, da su načela za koja se bore saveznici, identična sa načelima Severoameričke Unije.

Nedavno je otputovao u Ameriku, na veliku propagandnu turneju, bivši delegat Madžarske kod Društva naroda, Dr. Tibor Eckhardt. Pred odlazak je imao dug razgovor sa predsednikom madžarske vlade, a zatim je izjavio novinarima, da će u Americi držati predavanja o ciljevima madžarske spoljne politike, o madžarskim revizionističkim zahtevima i o tome, kako bi trebalo uređiti srednju Evropu, nakon rata.

Karakteristično je, da g. Eckhardt, koji putuje sa odobrenjem i sa privolom vlade, ne odlazi u Berlin, da tamo izlaže madžarske zahteve za uređenje Evrope nakon rata; već u Severoameričku Uniju, čije su simpatije prema ratnim ciljevima zapadnih saveznika i suviše dobro poznate. Na kojoj karti, dakle, Madžari igraju?...

Na ovogodišnjoj skupštini Studentske sekcije Aero-kluba beogradskog univerziteta, pobedili su na izborima za novu upravu nacionalni studenti. Levičari, koji su do sada imali upravu u svojim rukama, demonstrativno su napustili skupštinsku dvoranu. Ova pobjeda nacionalnih studenata komentira se kao značajna po dalji razvoj odnosa i snaga na Univerzitetu.

Novi broj „Prednjačkog zbornika“

Izašao je 3 broj „Prednjačkog Zbornika“, za mart, sa mnoštvom slika u tekstu, skica, nacрта itd. Između obimnog sadržaja štampanog na 48 strana, ističu se napose sledeći sastavci: Opšti den: Program rada Načelnštva SSKJ; — Radno odelo; — Članovi: Sprave kao prepreke (Ivan Kovač); — Predmet strance na tlu (J. Kavčič); — Članice: Proste vežbe za vežbovne časove žena (J. Trdina); — Vajē na gredi E. Skalarjeva); — Muški naraštaj:

Opšta takmičenja u 1940 godini; — Čas vežbanja muskog naraštaja (S. Poljšak); — Logorovanje (M. Vukotić); — Samoodbrana — džiu-džicu (P. Brandaj); — Uputstva za uvežbavanje prostih vežbi (R. Ban); — Ženski naraštaj: Različnosti (D. Poljšak); — Uputstva za učenje „Narodnih motiva“ (O. Skovran); — Deca: Igre u dečijoj telovežbi (S. Poljšak); — Časovi vežbanja za mušku decu (M. Roksandić), itd.

„Prednjački Zbornik“ izlazi mesečno, a godišnja mu je pretplata samo 12 dinara, pa je dužnost sviju sokolskih jedinica i prednjaka da se pretplate na list. Narudžbe slati na Savez Sokola K. J. uprava sok. listova, poštanski pretinac 342, a pretplatu na čekovni račun br. 57-686.

SOKOLSKA ŠTEDNJA I KREDITNA ZADRUGA U SPLITU Stanje na 31 marta 1940

Aktiva: Blagajna: primljeno 220.771.75, izdano 219.184.25, stanje 1.587.50. — Zajmovi zadrugarima: izdano 304.873, povraćeno 36.389, stanje 268.484. — Tekući računi: novčani zavodi 107.935.44, zadrugari 56.956. — Tiskanice: 4.232.75. — Inventar: 200. — Poslovni udjeli, kod saveza: 1.000 Din. — Troškovi: 528.31. — Ukupno 440.924.

Pasiva: Ulošci na štednju: uloženo 471.041, dignuto 86.162, stanje 384.879. — Sitna štednja: 3.191. — Pasivni tekući račun zadrugaru: 9.214. — Poslovni udjeli zadrugaru: 29.400. — Rezervni fond: 5.120. — Socijalni fond: 1.560. — Prosvietni fond: 1.560. — Dohotci: 6.000. — Ukupno pasiva: 440.924. — Ukupni promet 1.768.368.62. — Zadruga ima 291 člana sa 1.176 poslovnih udjela.

SEZNAM IZZREBANIH ŠTEVIK LOTERIJE SOKOL. DRUŠTVA SV. JEDERT NA LAŠKIM, Z DNE 31 III 1940

Glavni dobitak so zadele srećke štev: 4570, 55, 1556, 4026, 4144, 5512, 1917, 5972, 2074, 3087, 199, 3104. Poleg teh so bile izzrebane srećke štev: 47, 77, 115, 226, 407, 481, 556, 621, 640, 643, 914, 932, 1016, 1062, 1104, 1148, 1194, 1230, 1418, 1472, 1582, 1675, 1704, 1755, 1792, 1820, 1940.

2017, 2018, 2109, 2232, 2253, 2258, 2298, 2323, 2488, 2565, 2645, 2695, 2767, 2805, 2831, 2840, 2860, 3004, 3093, 3265, 3275, 3301, 3353, 3371, 3384, 3428, 3462, 3560, 3611, 3671, 3686, 3773, 3807, 3835, 4017, 4048, 4049, 4075, 4432, 4613, 4692, 4748, 4749.

5022, 5024, 5072, 5177, 5228, 5261, 5288, 5375, 5377, 5577, 5586, 5608, 5749, 5853, 5864, 5868, 5884, 5995.

Dobitki, ki se ne dvignejo do i VI 1940, zapadejo v korist društva.

Sadržina sokolskih listova

„SOKOLSKA STRAZA“

Primili smo broj 3, za mart, glasila Sokolskog društva Crvenka, koga uređuje br. Pavle Kvačić, prosvetar. List donosi ovaj sadržaj: Nacionalno jedinstvo — najvažniji faktor za samoodbranu; Šta ne valja...; — Naš ponos; — Dah na staklu; — Slovenski narod se rada, ostali se izrada; — Iz slovenskog sveta, naši u Koruškoj, razne vesti itd.

„OKO SOKOLOVO“

Primili smo 4 broj glasnika Sokolske župe Beograd, koji donosi ovaj sadržaj: Više se ne može čutati ni trpeti (M. Sinobad); — Smisao čovečijeg života (M. Majstorović); — Jedan lep i značajan govor (Dr. P. Jovič); — Govori pred vrstom; — Opet sveci vrgoše prilike; — Sokolski narodni univerzitet; — Ludi Radovan (pesma od M. Vasića); — Zašto propadaju jesenja

žnja preko zime (K. Popović); — Program svesokolskog sleta 1941; — Vesti, dečija strana itd. Ovaj broj donosi prilog na 68 strana u kome su štampani izveštaji za godišnju skupštinu Župe koja će se održati 7 aprila.

„MLADI SOKO“

Izašao je broj 3 lista naraštaja Sokolskog društva Split, sa vrlo zanimljivim sadržajem, između koga se napose ističu članci: Masaryk (D. Uglešić); — Vječna Jugoslavija (Lj. Petrić); — Sokolstvo i demokratija (M. Mimića); — Jedna godišnjica (N. Serventi); — Sokolski život, vesti, razno i dr. List izlazi mesečno u ukusnoj opremi, a uređuje ga sa mnogo razumevanja br. Ante Kućar.

Nadite nove pretplatnike „Sokolskom Glasniku“

REUMATIZAM

kostobolja, isijas, probadanje, ukočenost žila itd. liječi sa uspehom.

„ANTIREUMIN“ dobar lekoviiti preparat isproban u državnoj strani. Cijena originala 75 gr. Din. 35.— sa poštarinom Din. 40.— 3 orig. Hase Din. 105.— Salje pouzecem Mr. Ph. MRKU-SIC apotekar u Mostaru (Ban. Hrvatska). Dobiva se i u apotekama. Oglas reg. pod Br. 14245 od 11-VIII-1935 godine.

KOPLJA

diskose sportske lukove, bumeranče, lopte i sve ostale sprave nabavite u najboljoj kvaliteti

U SPECIJALNOJ TVORNICI GIMNASTIČKIH SPRAVA

J. ORAŽEM

RIBNICA

Ustanovljena 1881

Ново отворени гранд хотел

„Београд“

до жељезничке станице удао Балканске и Немањине улице.

ХОТЕЛ располаже са највећим бројем првокласно ново намештених хигијенских соба. Топла и хладна текућа вода. Централно грејање, купатило, лифт, телефон. — РЕСТОРАН: одлична домаћа и страна кухиња, пића из најбољих домаћих подрума. — Препоручује се путничком и трговачком свету. — Првокласни концерт свако вече, станице отменог друштва, удобна разонода.

Најсолидније су цене у ГРАНД ХОТЕЛУ „БЕОГРАД“ Уверите се! - Хошелјер, ФИЛИП МАЈИЋ

ПРОЛЕТНИ

Београдски сајам

СА САЛОНОМ АУТОМОБИЛА И МОТОЦИКЛА

одржаће се од 13-22 априла 1940

Обавештења: Управа Београдског сајма, Сајмиште поштански фах 538 — Телефонни бр.: 28-526, 28-802.

Аутомобили, мотоцикли, бицикли — текстил, галантерија, намештај, кофери, ташне, обућа — метал, машине, мотори, апарати, касе, шпорети, фрижидери, хемича, пресе, пољопривредне машине, грађевинарство, боје, уметно гнојиво, електротехника, оптичка, метална галантерија, шиваће и писаће машине, регистер касе, ваге, машине за резање меса, машине за кафу — стакло, порцулан, керамика, дрвени ручни рад, накит, сатови, косметика — хартија, музички инструменти, књиге, радио апарати, киноматографија, туризам, ревија моде пропаганда и реклама — исхрана, алкохолна пића, минералне воде, млечни производи.

Повластице од 50% на жељезницама и бродовима.